Ազգ
Azg
armenian daily
6 ՄԱՅԻՍ 1997 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 82 (1337)

Մայիսի 9-ի տոնի առթիվ՝ ԼՂՀ-ում համաներում

ԼՂՀ Ազգային ժողովն այսօր գումարեց իր հերթական նիստը, որի ընթացքում պատգամավորները քննարկեցին ԼՂՀ ղեկավար Լեոնարդ Պետրոսյանի կողմից ներկայացված «Համաներում հայտարարելու մասին» ԼՂՀ օրենքի նախագիծը։ Կարճատեւ քննարկումներից հետո ԼՂՀ ԱԺ-ն անընդհատ ծափահարություններով հաստատեց ԼՂՀ-ում համաներում հայտարարելու մասին որոշումը։ Ըստ այդ որոշման պատժից ազատվում են մինչեւ 3 տարի ժամկետով ազատազրկման կամ ազատազրկման հետ չկապված պատիժների դատապարտված անձինք, ինչպես նաեւ մինչեւ 5 տարի ժամկետով ազատազրկման դատապարտված այն անձինք, ովքեր դատավճռի հաստատման ժամանակ մինչեւ 16 տարեկան երեխաներ ունեցող կամ հղի կանայք են։ Պատժից ազատվում են նաեւ նրանք, ովքեր ԼՂՀ պաշտպանության ժամանակ մարտական գործողություններին մասնակցելիս կամ այդ ընթացքում հաշմանդամ դարձել են, ինչպես նաեւ կենսաթոշակառուները։ Պատժից ազատված անձինք ենթակա են... նրանք միայն ...

ՎԱՀՐԱՄ ԱՏԱՆԵՍՅԱՆ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայաստանն ու Վրաստանը արձանագրեցին հարաբերությունների նոր փուլ

Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի Հայաստան կատարած երկօրյա այցի հիմնական արդյունքը երկու երկրների համատեղ հուշագրի հրապարակումն էր եւ 11 փաստաթղթերի ստորագրումը, այդ թվում կրթության, շրջակա միջավայրի պահպանության, գիտատեխնիկական, միջազգային ավտոմոբիլային հաղորդակցության բնագավառներում համագործակցության, ինչպես նաեւ վրացական լարիի եւ հայկական դրամի փոխադարձ փոխարկելիության եւ կուրսերի կայունացման աջակցման միջոցառումների մասին համաձայնագրերը։ Կողմերի նախարարները ստորագրեցին մտադրությունների մասին հուշագիր։ Իսկ երկու նախագահների կողմից մամուլի համար տարածված հուշագրում նշվեց, թե երկկողմ եւ բազմակողմ հարաբերությունների քննարկումից հետո նրանք փոխադարձ ցանկություն հայտնեցին խթանելու համագործակցության նոր ձեւերի որոնումները, ներգրավելով երկու երկրների արդյունաբերական, ֆինանսական եւ գիտատեխնիկական ներուժը։ Անդրադառնալով տարածաշրջանային հակամարտություններին, կողմերը նշել են, որ դրանք պետք է կարգավորվեն բացառապես խաղաղ ճանապարհով, ինչպես նաեւ... ընդունված միջազգային իրավունքի նորմերի հիման վրա։

Միաժամանակ, կողմերը կրկին հավաստեցին իրենց հավատարմությունը միմյանց պետական անկախության եւ տարածքային ամբողջականության սկզբունքներին, ինչպես նաեւ ԱՊՀ, ԵԱՀԿ-ի եւ Եվրամիության շրջանակներում բազմակողմ ինտեգրացիոն գործընթացներին մասնակցելու կարեւորությունը։ Մամուլի ասուլիսում Տեր-Պետրոսյանը հայտնեց, թե երկու երկրներն այնքան խնդիրներ ունեն, որ իրավունք չունեն մեկը մյուսի համար լրացուցիչ խնդիրներ ստեղծել։

Տես ▸ էջ 2

Հեյդար Ալիեւն Անկարայում կքննարկի նավթի, Ղարաբաղի եւ այլ հարցեր

5 ՄԱՅԻՍ «ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԵՐԹ» ... «ԺԱՄԱՆԱԿ». Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւն այսօր ժամանեց Թուրքիայի մայրաքաղաք Անկարա։ Նշանակալի է, որ նախորդ շաբաթ նա այցելել էր Թուրքիա Սուլեյման Դեմիրելի... տնտեսական համագործակցության ժողովի առթիվ, որի ընթացքում հանդիպում էր ունեցել նաեւ ՀՀ նախագահ Ալիեւի ներկա այցը կարեւորվում է նրանով, որ հունիսի 12-ին Ադրբեջանը վերջնական որոշում պետք է կայացնի կասպյան նավթի միջազգային կոնսորցիումի բեռնարկությունների կազմակցությամբ եւ ճշտի նավթամուղ խողովակաշարի ուղին։ Հատկապես նկատի ունենալով Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի կառուցումը Թուրքիայի համար, դիտորդները ենթադրում են, որ Ալիեւը թուրքական կողմի հետ խաղաղությունը կցանկանա օգտագործել։ Ներառյալ 11.5 միլիարդ դոլար արժողությամբ երաշխիքը այդ խողովակաշարի կառուցման համար։

գահի հետ։ Նախատեսվում է, որ չորսօրյա այս պաշտոնական այցի ընթացքում քննարկվելու են Լեռնային Ղարաբաղի եւ ադրբեջանական նավթը Արեւմուտք արտահանելու հարցերը։ Ադրբեջանական աղբյուրները պնդում են, որ խոսվելու է նաեւ նոր միասնական էներգահամակարգ ստեղծելու մասին, որի արժեքը մոտ 1 միլիարդ դոլար է։ Նախկինում նման համակարգ Անդրկովկասում գործում էր, որը միավորում էր Հայաստանը, Վրաստանն ու Ադրբեջանը։ Այժմ Հայաստանի տեղը ըստ երեւույթին զբաղեցնի Թուրքիան եւ երեւի ամենից շատ շահողն ի վերջո Վրաստանը կլինի, որի համար... կստանա ... էներգամատակարարման գինը։

Բացի Սուլեյման Դեմիրելից, նախատեսվում է Ալիեւի հանդիպումները թուրքական բանակի գլխավոր հրամանատար Իսմայիլ Հաքքը Կարադայըի, վարչապետ Նեջմեթթին Էրբաքանի փոխվարչապետ Թանսու Չիլլերի եւ այլոց հետ։ Ասենք որ Ադրբեջանի նախագահի այցը Թուրքիա ծրագրված էր դեռեւս ապրիլին սակայն թուրքական գործից ... Ալիեւի ... Թյուրքեշի ... պատճառով հետաձգվել էր։

Երուսաղեմում ռմբահարվեց թուրք հյուպատոսի մեքենան

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 4 ՄԱՅԻՍ, ՆՏ. Իսրայելի ոստիկանությունը հաղորդել է, որ կիրակի օրը Արեւելյան Երուսաղեմի արաբական մասում թուրքական հյուպատոսարանի մոտ ինքնաշեն բենզինային ռումբ է նետվել եւ հրավառ հեղուկը ժայթքել է գլխավոր հյուպատոսի մեքենայի վրա։ Ոչ ոք չի տուժել։ Ոստիկանության խոսնակը հաղորդել է «Ռոյթեր» գործակալությանը, որ կալանքի տակ են վերցվել երեք ոչ-հրեաներ։ Նրանցից մեկի ձեռքին եղել է հրակայուն տարա եւ մազերը խանձված են եղել։ «Նախնական կասկածյալը հայկական ծագում ունի» ասել է խոսնակը։ Իսրայելը գրավել է Արեւելյան Երուսաղեմը 1967 թվականի Մերձավորարեւելյան պատերազմի ժամանակ եւ բռնակցել այն։ Երուսաղեմում եւ Արեւելյան ափին բնակվում են մի քանի հարյուր հայ ընտանիքներ։

ԱՄՆ ԿՈՆԳՐԵՍ

Հանրապետական կոնգրեսականները մերժեցին Լեռնային Ղարաբաղին օգնություն հատկացնելու նախագիծը

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ԱՄՆ Կոնգրեսի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովը, որի գործունեության մաս է կազմում մարդասիրական օգնություն հատկացնելու փաստաթղթերի ..., մերժել է կոնգրեսական Բրեդ Շերմանի այն նախագծի ընդունումը, որը թույլ կտար Միացյալ Նահանգներին մարդասիրական օգնություն առաքել Լեռնային Ղարաբաղի հայ փախստականներին ու կարիքավոր անձանց, տեղեկացնում է «Ազատություն» ռադիոկայանը։ Շերմանի որոշման նախագիծը մերժում է ստացել ձայների 23-14 հարաբերակցությամբ։ Նախագծի դեմ են քվեարկել հանձնաժողովում հանրապետական բոլոր անդամները։

Քլինթոնի վարչակազմը, Ադրբեջանի կառավարության հետ դեմ է եղել օրենքում այս փոփոխությունը մտցնելուն եւ կարողացել է համոզել հանրապետականներին մերժելու առաջարկը։

Դրա փոխարեն հանձնաժողովը կոչ է ընդունել, որով հորդորում է Հայաստանին ու Ադրբեջանին, որ վերջիններս համապատասխան պայմաններ ստեղծեն, որ օգնությունը հասու լինի բոլոր անձանց Հայաստանում, Ադրբեջանում, ինչպես նաեւ՝ Լեռնային Ղարաբաղում։

Գնդակոծվել է Նոյեմբերյան-Իջեւան ավտոճանապարհը

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ։ Ադրբեջանական զինուժը վերստին սադրանքների է դիմել Նոյեմբերյան-Իջեւան ավտոճանապարհի Բաղանիս-Կիրանց հատվածում։ Մայիսի 4-ին ժամը 12.00-ի սահմաններում կես ժամ տեւողությամբ գնդակոծվել է Ոսկեպար-Կիրանց ավտոճանապարհը։ Նույն օրը ժամը 10.00-ի սահմաններում Դուշչի-Այրումի ամրացված հենակետերից գնդակոծվել է Բաղանիս գյուղի նախիրը, սպանվել է մեկ կով։

Ժ. Լիպարիտյանի պատասխանը ամերիկյան թերթին

«Ուոլ սթրիթ ջոռնըլ» օրաթերթի մայիսի 2-ի համարում «Հայաստանի անտագոնիստները» խորագրով լույս է տեսել ՀՀ նախագահի ավագ խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանի պատասխանը նույն թերթի ապրիլի 11-ի համարում լույս տեսած «Մեկ միլիարդ դոլարի սխալ» վերնագրով խմբագրականի առնչությամբ։ Խոսքը վերաբերում է Ռուսաստանի կողմից իբր ապօրինի ճանապարհով Հայաստանին տրված մեկ միլիարդ դոլարի զենքին, որի մասին միջազգային մամուլը աղմուկ էին բարձրացրել գեներալ Ռոխլինը եւ ՌԴ նախարար Աման Տուլեեւը։

Ստորեւ ներկայացնում ենք Ժիրայր Լիպարիտյանի պատասխան հոդվածը։

«Ինձ հետաքրքրեց ձեր դատելու չափորոշականությունը, Հայաստանին նսեմացնելու ձեր անհամբերությունը եւ նրա ազգային շահերի ձեր փութաջան անտեսումը։ Այդ բոլորից բացի, մեղադրանքները դեռեւս հետաքննվում են, մեղադրողները գործում են քաղաքական շարժառիթներից չափազանց լարված միջավայրում, որտեղ ճարտարությունը հաճախ շփոթվում է քաղաքականության հետ։ Ձեր խմբագրականը պահանջում է մի քանի մեկնաբանություններ կատարել։

1. Ճիշտ, ինչպես որեւէ անկախ պետություն, Հայաստանը նույնպես գործում է որոշ աշխարհաքաղաքական միջավայրում։ Ճիշտ, ինչպես որեւէ անկախ պետություն, Հայաստանի կառավարությունն իրավունք ունի ապահովելու իր երկրի անվտանգությունն ու իր ժողովրդի ապահովությունը։ Արտաքին քաղաքականության եւ անվտանգության հարցերում ընդդիմությունն ու կառավարությունը տարակարծություններ չունեն։

Տես ▸ էջ 2

«ՍԵՎ ՑՈՒՑԱԿ»

Նեջմեթթին Էրբաքանը՝ մամուլի ազատության թշնամի

4 ՄԱՅԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Մամուլի ազատության համաշխարհային օրվա կապակցությամբ «Լրագրողների պաշտպանության հանձնաժողովը» հրապարակեց մամուլի ազատությունը սահմանափակող աշխարհի 10 ղեկավարների ցանկը։ Բելառուսի, Թուրքիայի եւ Ալբանիայի նախագահները գլխավորում են այդ ցուցակը։ Թուրքիայի վարչապետ Նեջմեթթին Էրբաքանն օրինակ, ցուցակի մեջ է մտել մի օրինագծի աջակցության համար, որը հնարավորություն է տալիս ձերբակալելու եւ դատապարտելու այն լրագրողներին, որոնք հաղորդագրություններ են ուղարկում երկրի հետ կառավարության հակամարտության մասին։ «Լրագրողների պաշտպանության հանձնաժողովի» տվյալների համաձայն, 1997 թվականի սկզբից թուրքական բանտերում 78 լրագրող է ազատազրկվել։ Որեւէ այլ երկրում այդքան ձերբակալված լրագրող չկա։

Վատ է վիճակը նաեւ Տաջիկստանում ու Թուրքմենստանում։ Ղրղզստանը մասնակի ազատ մամուլ ունեցող երկրից վեր է ածվել անազատ երկրի։ Բելառուսում եւ Ղազախստանում գրանցված են համակարգչային Internet ծրագրի բոլոր բաժանորդները։ Այսուհանդերձ, ըստ «Լրագրողների պաշտպանության հանձնաժողովի» Արեւելյան Եվրոպայի եւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից որոշ անազատ պետություն են գնահատվել Ալբանիան, Ադրբեջանը, Խորվաթիան, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Բելառուսը, Բոսնիա-Հերցեգովինան, Սերբիա-Մոնթենեգրոն, Տաջիկստանը, Թուրքմենստանը եւ Ուզբեկստանը։ Մամուլի ազատության որոշ առաջխաղացում է գրանցվել Վրաստանում եւ Մոլդովայում։ Հայաստանի մասին որեւէ գնահատական չի տրվում։

Վերջում նշենք որ «Լրագրողների պաշտպանության հանձնաժողովը» գործում է Միացյալ Նահանգներում եւ անկախ ոչ շահութաբեր կազմակերպություն է, որն արձանագրում է լրագրողների դեմ կիրառվող բռնությունները եւ խոսքի ազատության սահմանափակումը։

ԱԶԳ **տեղական**

Սկիզբը էջ 1

2. Նույնպես, ինչպես որեւէ այլ պետություն, Հայաստանն այդ նպատակին պետք է հասնի դիվանագիտության, անվտանգության հարցերի կարգավորման ու ռազմական բարձր մակարդակի պատրաստվածության ճանապարհով այնքան ժամանակ, քանի դեռ իր երկու հարեւան երկրների հետ ունեցած առաջնային լուծում պահանջող հարցերը չեն լուծվել։

ջանք գերազանցել է պայմանագրային ռազմական տեխնիկայի թույլատրելի սահմանը երեք վճռորոշ դորտերում՝ մարտական տանկերի, ինքնաթիռների ու հրետանային միավորների։ Հայաստանի հետախուզական աղբյուրները նշում են, որ ոչ վաղ անցյալում Ադրբեջանը ձեռք է բերել հեռահար հրթիռներ, որոնք կարող են հարված հասցնել Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբաղի գյուղերին ու քաղաքներին։

կարողությունը Հայաստանի եւ հայերի նկատմամբ։

Ադրբեջանը գաղտնի պայմանագիր է ստորագրել Թուրքիայի հետ եւ ռազմական օգնություն է ստացել այդ երկրից՝ ներառյալ ՆԱՏՕ-ի մակարդակով զենքեր եւ զինամթերք։ Որոշ վերապահ հաշվարկներով, երբեւէ եղած մեծագույն թվով թուրք-ամերիկյան 400 զինվորական խորհրդատուներ կան Ադրբեջանում։ Թուրքիան շրջափակման

ՀԱԿԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

Ժ. Լիպարիտյանի պատասխանը ամերիկյան թերթին

3. Հայաստանը շարունակում է Լեռնային Ղարաբաղի հարցում դժվարություններ ունենալ արեւելքի իր հարեւան Ադրբեջանի հետ։ Չնայած՝ շուրջ երեք տարի տեւած հրադադարին, Ադրբեջանի ղեկավարները բացահայտ ու կրկնվող հայտարարություններ են արել Հայաստանի դեմ պատերազմի վերաբերյալ եւ սպառնացել են Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի հայության անվտանգությանը։ Հայաստանն ու Լեռնային Ղարաբաղը ռազմական բռնության վերսկսման քաղաքական կամ ռազմական պատճառներ չունեն։ Այս առումով կարեւոր է նշել հետեւյալը։

Ադրբեջանն առաջինն էր, որ 1991 թ. խորհրդային ուժերի օգնությամբ ռազմականացրեց Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը։ Իր ստորաբաժանումներին [illegible] Ադրբեջանը շարունակել է ստանալ նոր զինամթերք, տեխնիկական օժանդակություն, վարձկան զինվորներ, ռազմական խորհրդատուներ ու վերապատրաստողներ հիմնականում Ռուսաստանից, բայց նաեւ Ուկրաինայից, Թուրքիայից եւ իր բարեկամ այլ երկրներից։

Իր իսկ թույլտվությամբ, Ադրբեջանը

Ամեն անգամ, երբ բանակցությունները մոտենում են խաղաղ լուծման, Ադրբեջանը մի կողմ է քաշվում։

Ադրբեջանի ղեկավարները գազամուղի կառուցումն առնչել են Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության հետ։ Միջազգային համայնքում ոմանց կողմից քաջալերվելով, Ադրբեջանը հույսը դնում է նավթի գործարքների վրա, հարցը նավթամուղի դիվանագիտության միջոցով լուծելու ի հաշիվ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի իրավունքների եւ անվտանգության։ Բացի դրանից, Ադրբեջանը հուսով է, որ նավթի շահութաբաժնից ստացված եկամուտն իրեն կօգնի ռազմական լուծում հակադրել. շահութաբաժին, որը Ադրբեջանը ստացել է նավթի պաշարների հետազոտման համար միայն շուրջ մեկ միլիարդ դոլարի արժողության ստորագրումից,– գրում է Ժիրայր Լիպարիտյանը։ Հակառակ իր բարյացակամ ջանքերի եւ Թուրքիայի հետ շարունակվող երկխոսության, Հայաստանի արեւմտյան հարեւանը դեռեւս պետք է դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատի Հայաստանի հետ։ Թուրքիան ի վիճակի չի եղել հաղթահարելու իր պատմական ցեղային քաղաքականությունն ու հա-

է ներարկել Հայաստանը Ադրբեջանի զորակցությամբ։ Պատեհ առիթներով թուրք ղեկավարները սպառնացել են Հայաստանին։ Ադրբեջանի ղեկավարներն ու գրողները միացել են թուրքական եւ թուրքամետ քարոզչական աշխատանքին՝ ընդդիմանալով 1915 թ. հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը. ճակատագիր, որից Հայաստանը ջանում է հեռու պահել Լեռնային Ղարաբաղի հայերին։ Բազմակի խաղաղապահի իրագործմանը եւ Կասպից ծովի նավթը միջազգային շուկաներ հասցնելու լավագույն միջոցը բանակցության խնդրի լուծմանն աջակցելն է։ «[illegible]» օրակարգը լավ ծառայություն չի մատուցել խաղաղության գործընթացին, Ադրբեջանին քաջալերելով համառելու, որ կարող է Լեռնային Ղարաբաղ վերադառնալ առանց [illegible] Ինչպես վարվելով [illegible] հակամարտության խաղաղ լուծումը եւ խաղաղ [illegible] տարբերակի համաձայնությունն ավելի է բարդացնում,– գրել է Ժիրայր Լիպարիտյանը։

Պատրաստեց
ՄԱՐԻ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆԸ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայաստանն ու Վրաստանը արձանագրեցին հարաբերությունների նոր փուլ

Սկիզբը էջ 1

«Մենք պետք է ամեն ինչ անենք, որ օգնենք մեկս մյուսի խնդիրները լուծելուն», ասաց ՀՀ նախագահը, ավելացնելով, որ երկու ժողովուրդները պարտավոր են ապրել բնության եւ տիեզերական օրենքներով եւ նրանց ճակատագրերը փոխկապակցված են։ Նախագահներից պահանջվում է՝ միայն չփչացնել այդ հարաբերությունները։

Էդուարդ Շեւարդնաձեն իր այցը Երեւան համարեց եւս մեկ կարեւոր քայլ երկկողմ հարաբերությունների զարգացման համար։ Նշվեց, որ այցի ընթացքում Թբիլիսիի եւ Երեւանի քաղաքապետների հանդիպումով նորից վերականգնվեցին երկու մայրաքաղաքների կապերը։ Տեր-Պետրոսյանը համոզմունք հայտնեց, որ բոլոր ստորագրված համաձայնագրերը կիրագործվեն, քանի որ հստակ գործում են մեխանիզմները։

Փաստաթղթերը հայկական կողմից ստորագրեցին վարչապետ Քոչարյանը, արտգործնախարար Արզումանյանը, տրանսպորտի նախարար Քոչինյանը, Կենտրոնական բանկի նախագահ Ասատրյանը, կապի նախարար Պողոսյանը, վրացական կողմից՝ պետնախարար Նիկոլո Լեկեշվիլին եւ համապատասխան նախարարությունների ղեկավարները։

Շաբաթ օրը Էդուարդ Շեւարդնաձեն այցելեց Ծիծեռնակաբերդ եւ ծաղկեպսակ դրեց 1915 թ. Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակի կոթողին, ծանոթացավ ցեղասպանության թանգարանի ցուցանմուշներին։ Այցի վերջում Վրաստանի նախագահը այցելեց Հայաստանում ՎՀ դեսպանություն, իսկ երեկոյան մեկնեց Երեւանից։

Ա. Հ.

Հեսմահու պարգեւներ զոհված զինծառայողներին եւ ազատամարտիկներին

Հայրենիքի պաշտպանության մարտերում զոհված մի խումբ զինծառայողներ ու ազատամարտիկներ 1996-ի սեպտեմբերի 21-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության անկախության 5-րդ տարելիցի առիթով, հետմահու արժանացան պետական պարգեւների։ ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը պարգեւների հանձնման հանդիսավոր արարողությունը կասարեց մայիսի 5-ին, Հայֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճում։ Զոհվածների հարազատներին պարգեւները հանձնեցին ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը։

Առաջին աստիճանի մարտական խաչով պարգեւատրվեցին ազատամարտիկ Սիմոն Աչիկգյոզյանը, «Սասնա Ծռեր» ջոկատի հրամանատար Սամվել Գեւորգյանը եւ ուրիշներ։ Երկրորդ աստիճանի մարտական խաչ շնորհվեց ՀԳՄ անդամ, լրագրող, Գիս պատգամավոր Սամվել Շահմուրադյանին, «Մեծն Տիգրան» ջոկատի շտաբի պետ Տիգրան Սարգսյանին, կին ազատամարտիկներ Կարինե Գեւորգյանին, Աղավնի Տեր-Ստեփանյանին, բժշկուհի Նաիրա Սահակյանին եւ ուրիշների։ «Արիության» մեդալով պարգեւատրվեցին «Գարեգին Նժդեհ» ջոկատի հրամանատար Բենիկ Դարբինյանը, «Սասունցի Դավիթ» ջոկատի հրամանատար Ասոտ Մարուքյանը, «Նիկոլ Դուման» ջոկատի հրամանատար Ասոտ Մարտիրոսյանը։

ՀՀ պաշտպանության նախարարը շնորհավորեց զոհվածների հարազատներին՝ խոստանալով նրանց զավակների թափած արյունը անպատիժ չանել։ «Կհաղթենք այս պատերազմում, իսկ դուք կլինեք այս երկրի ամենահարգված քաղաքացիները», հայտնեց նախարարը։ Իսկ զոհվածներից մեկի հայրը հաղթանակած բանակում ծառայելը պատիվ համարեց յուրաքանչյուր հայ երիտասարդի համար եւ կոչ արեց ծնողներին իրենց զավակներին ետ չպահել զորակոչից։ «Մեր զավակները որքան մերն են, այնքան էլ հայրենիքինը», ավելացրեց նա։

Պարգեւների հանձնման հանդիսավոր արարողությունը ավարտվեց համերգով։

Ս. Պ.

Փոքր ցույց մեծ բակում

Երեկ՝ մայիսի 5-ին, ՀՀ Գերագույն դատարանի բակում հավաքված տասնյակ ցուցարարներ՝ զինված կարգախոսներով եւ անօրինականությունների դեմ կոչերով, փորձում էին ընդգծել իրենց ներկայությունը եւ հետեւողականությունը, քանզի հենց նույն պահին շենքի ներսում դատական կոլեգիայի նիստ էր ընթանում։ Հավաքված մարդիկ՝ գե-

րազանցապես կանայք, չէին կարող համակերպվել «այն անօրինականությունների հետ, որոնց հետեւանքով բոլորս դարձել ենք գործազուրկ»։ Հարցի էությունը տուժող կողմից ներկայացրեց Սիրուն Սարգսյանը, որը շուրջ 30 տարի աշխատել է նախկին Շենգավիթի շրջանի հանրախանութում, որն այսօր ավելի հայտնի է «Մուլտի-3» ՍՊԸ-ի կարգավիճակով։

«Ընդամենը 4 տարվա աշխատող տնօրեն Ստեփան Մարիկյանը դարձել է 530 մլն դրամ արժողությամբ եւ 15 հազար քմ մակերես ունեցող օբյեկտի սեփականատերը, զրկելով կոլեկտիվի 181 աշխատողի սեփականաշնորհման

իրավունքից»։ Ըստ որում, տիկին Սարգսյանի եւ բոլոր ցուցարարների համոզմամբ, սեփականաշնորհումն իրականացվել է կեղծիքներով, եւ «այդ անօրինականությունները հայտնաբերվել են ՀՀ կառավարության վերահսկողության բաժնի եւ ՀՀ գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանի կողմից»։ Հայտնաբերված կեղծիքների հիման վրա, տիկին Սարգսյանի վկայությամբ, «պարոն Գեւորգյանը հայցով դիմել է Շենգավիթի ժողդատարան, օբյեկտի սեփականաշնորհումը անվավեր ճանաչելու համար։ Սակայն Շենգավիթի ժողդատավոր Արամ Հովսեփյանը մարտի 3-ին մերժել է հայցը, դրանով պայմանավորելով Արտավազդ Գեւորգյանի հաջորդ քայլը»։ Տիկին Սարգսյանի համոզմամբ՝ ՀՀ գլխավոր դատախազը դիմում է ներկայացրել ՀՀ Գերագույն դատարան եւ հրավիրված նիստը պետք է որ օրինականության ուղով հասցնի դեռ 1996-ի օգոստոսից ծնունդ առած հանգույցը։

Ա. Գ.

Դատախազի ճառը հիմնված էր կոլեկտիվ մեղքի սկզբունքի վրա, ասում է իրավապաշտպան Վ. Դանիլովը

ՀՀ Գերագույն դատարանում ընթացող «Սեպտեմբերի 25Ո» դատավարության երեկվա նիստում պաշտպանական ճառերով հանդես եկան Հաբեթ Պետրոսյանի դատապաշտպան Պասկական Խուդոյանը, հասարակական պաշտպաններ Լուսինե Սահակյանը եւ Վովա Հախվերդյանը, Սեյրան Մասոյանի դատապաշտպան Գայանե Գալոյանը եւ հասարակական պաշտպան Էլեոնորա Մանանդյանը, Արգիշտի Կիվիրյանի հասարակական պաշտպան Վիտալի Դանիլովը։ Բոլոր պաշտպանական ճառերի հիմքում քրեական գործում ամբաստանյալների քրեական օրենսգրքի 74-րդ հոդվածին համապատասխանող հանցանքը փաստող որեւէ կոնկրետ գործողության բացակայությունն էր, որ ըստ պաշտպանների, ակնհայտ էր արդեն իսկ դատաքննության մեկնարկում։ Ըստ այդմ, Պ. Խուդոյանը, նշելով, որ մինչեւ այժմ դատաքննությունն օբյեկտիվ է ընթացել, դատական կոլեգիային կոչ արեց առաջնորդվել միայն արդարության նկատառումով եւ քաղաքական ճնշման չենթարկել ամբաստանյալներին։ Լ. Սահակյանն ընդգծեց, որ սեպտեմբերի 25-ի դեպքերին ներկա լինելու պատճառով իր պաշտպանյալին եւ մյուսներին զանգվածային անկարգությունների մասնակցելու հանցանք վերագրելը հիշեցնում է 1937 թվականը եւ պահանջեց Հաբեթ Պետրոսյանին ճանաչել անմեղ, նրան ներկայացված մեղադրանքը՝ անհիմն։ Վ. Հախվերդյանը, «հեռվից գալով», պնդեց, որ ամբաստանվող հնգյակն արել է այն ինչ արել են տասնյակ հազարավոր մարդիկ՝ փորձել է ճշտել ընտրությունների արդյունքները, պարիսպ չի տապալել, զինված դիմադրություն չի ցույց տվել իրավապահներին։ Վ. Դանիլովը շեշտեց, որ պետական մեղադրող Գեորգի Պիվազյանի մեղադրական ճառը կապ չուներ ամբաստանյալների հետ, կազմված էր կոլեկտիվ մեղքի սկզբունքով, որ առաջին անգամ կիրառվել է ֆաշիստական Գերմանիայում եւ դատապարտվել Նյուրնբերգում ու խոսում է միայն դատախազի անօգնականության մասին։ Ուստի դատական կոլեգիան պարտավոր է, առաջնորդվելով ՀՀ Սահմանադրությամբ, անպարտ ճանաչել բոլոր 5 ամբաստանյալներին, քանզի հակառակը մարդու իրավունքների կոպիտ ոտնահարում է։ Դանիլովի ճառին հաջորդած բուռն ծափահարություններից հետո նիստը հետաձգվեց եւ կշարունակվի այսօր։

Լ. Պ.

Փակվեց մոսկվահայերի պարբերականներից եւս մեկը՝ «Նոյը»

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Մոսկվայում հրատարակվող «Նոյ» ամսագիրը իր 20-րդ համարի լույսընծայումից հետո փակվեց։ Ըստ ամսագրի խմբագիր Վարդան Վարժապետյանի, փակման հիմնական պատճառը ֆինանսական դժվարություններն են։ Հաղորդելով այս մասին մոսկովյան «Հյուսիսափայլը» նշում է, որ վերջին երեք տարում սա մոսկվահայերի վերացող պարբերականն է, որը փակվում է ֆինանսական պատճառներով։ Մինչ այդ նույն պատճառներով փակվել են «Արմյանսկի Վեստնիկ», «Արարատ», «Դոն Արմենիա», «Փարոս» եւ «Արմյանսկայա Ասամբլեա» պարբերականները։ Երկար ժամանակ է լույս չեն տեսնում «Արմենիա ի միր» եւ «Արմյանսկի ինֆորմացիոննի բյուլետեն» հանդեսները։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ

Վանո Սիրադեղյանը «սոցիալական արդարության ցավագին զգացողություն ունի»

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ. Կարծես թե բարի ավանդույթ է դառնում այն իրողությունը, որ Հայաստան այցելած բարձրաստիճան հյուրերի ճեղագրույցներից հետո լրագրողները հնարավորություն են ստանում զրուցելու հանրապետության այս կամ այն ղեկավար անձի հետ: Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահների ճեղագրույցից հետո նման զրույցի կենտրոնում այս անգամ հայտնվեց Երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանը, որը խոսեց մայրաքաղաքի խնդիրների մասին, բայց ոչ միայն...

Պրն Սիրադեղյանը նշեց այն մթնոլորտը, որ ինքը կցանկանար իշխող տեսնել Երեւանում, ուր նրա կարծիքով երիտասարդները «պետք է իմանան, որ չի կարելի բարձր խոսել փողոցում, չի կարելի արեւածաղկի սերմ չրթել եւ այլն»: Ի դեպ նշենք, որ հաջորդ իսկ օրը Երեւանի կենտրոնական մանկական զբոսայգում պրն Սիրադեղյանն ինքը մեծ հաճույքով վայելում էր նույն այդ արեւածաղկի սերմը: Այդուհանդերձ, քաղաքապետը վստահ է, որ հինգ տարին բավարար է Երեւանում մայրաքաղաքին վայել միջավայր ձեւավորելու համար: Եվ վերջին անգամ վերադառնալով արեւածաղկի սերմին ու այն տհաճ իրողությանը, որ դրա վաճառողները ապրիլի 24-ին պաշարել էին Եղեռնի հուշահամալիրը, տեղեկացնենք, որ քաղաքապետն ընդունում է, թե դա իր թերացումն է եւ այլեւս չի կրկնվի:

Իսկ քաղաքակիրթ մակարդակի հասնելու համար, ըստ Վանո Սիրադեղյանի, չպետք է մոռանալ, որ այդպիսի երկրները հարյուրամյակների ճանապարհ անցնելով են այսօրվան հասել. «Մենք ի՞նչ ունենք, 5 տարի՞: Մի 60 տարուց Հայաստանը կլինի քաղաքակիրթ երկիր: Բայց դա Հայաստանից չէ, ամեն երկրի էլ գոնե 60 տարի պետք է»:

Մայրաքաղաքի ջրամատակարարման հարցը, որ այսօր շատ երեւանցիների է հուզում, քաղաքապետը չխոստացավ արագ լուծել. «Ջրամատակարարման համակարգը Երեւանում 400-500 հազար մարդու համար է ստեղծվել: Երբ սկսվեց քաղաքաբնակեցումը, բնակիչների թիվը երեք անգամ ավելացավ: Համակարգերը չեն դիմանում: Դա միայն վերջին տասնամյակի խնդիրը չէ: Փաստորեն 20-30 տարի այս բնագավառում կապիտալ չի ներդրվել: Ծանր ու երկար աշխատանք է պետք, շատ մեծ փողեր են պետք, բայց հատված-հատված անում ենք: Համայնքները այժմ աստիճանաբար ոտքի են կանգնում: Սա կտեւի ամենաքիչը երկու տարի, բայց արդեն զգացվում է, որ իրենք կարողանում են աշխատել: Համակարգը կարգավորելու համար մի տասը տարի է պետք ու 100-120 մլն դոլար»:

Տակավին չէր մեկնաբանվել Արթուր Մեսչյանի անակնկալ հեռացումը քաղաքի գլխավոր ճարտարապետի պաշտոնից: Այս անգամ պրն Սիրադեղյանը «Ազգ»-ի թղթակցի հարցին հետեւյալ բացատրությունը տվեց. «Ինքը լավ մասնագետ է, շատ լավ ճարտարապետ է, բայց այդուհանդերձ Երեւանի գլխավոր ճարտարապետն այս չկարգավորված համակարգի պայմաններում, այսքան ապօրինի շինարարության ու անիշխանության պայմաններում պետք է լիներ ուժեղ ադմինիստրատոր: Դա իմ սխալներից մեկն է, որ ես մտածեցի, թե լավ մասնագետը, կարգին մարդը կարող է դա անել: Դա չհաջողվեց: Մենք ընկերաբար իրար վստահեցինք, ընկերաբար բաժանվեցինք ու կարծում եմ, որ երբեւէ Արթուրը լավ նախագծեր կիրականացնի Երեւանում, բայց հիմա գոնե երեք տարով լավ ադմինիստրատոր, ուժեղ ձեռք է պետք Երեւանին»:

Քաղաքապետը տեղեկացրեց, թե Հրազդանի կիրճի բարեկարգման տասնամյա ծրագիր է մշակվել, որ արդեն՝ հաջորդ տարվա գարնանից կսկսի իրագործվել եւ արձագանքելով այն դիտարկումին, թե ինքը, կարծես, թուլություն ունի երեխաների ու կենդանիների նկատմամբ, ասաց. «Այո, երեխաների, կենդանիների եւ օպոզիցիայի...»:

Պատասխանելով «Փաստ»-ի այն հարցին, թե որքանով են իրական այն լուրերը, թե բախում է եղել քաղաքապետի ու նոր վարչապետի միջեւ, Վանո Սիրադեղյանն ասաց. «Առաջին անգամ եմ լսում: Ոչ մի տարաձայնություն մենք չունենք վարչապետի հետ, որովհետեւ մենք նաեւ բնույթով իրար շատ մոտ մարդիկ ենք: Սոցիալական արդարության այն հիվանդագին զգացողությունը, որ ինձ միշտ հատուկ է եղել, գուցե պետական պաշտոնյայի համար ոչ այդքան հարմար, ավելի շատ Ռոբերտ Քոչարյանի մեջ կա: Մենք դրանով շատ նման ենք իրար»:

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՍԱՏՈՒԼ

Թալինի շրջանի 22 գյուղեր ջուր են ստանալու

Ֆրանսիայի Հայկական հիմնադրամն ուրախությամբ ծանուցում է «Յառաջ» օրաթերթում, որ վերջերս պայմանագիր է ստորագրվել «Ռոբեր Պողոսյան եւ որդիք» հիմնադրամի նախագահ պրն Ժան Պողոսյանի եւ Ֆրանսիայի Հայկական հիմնադրամի նախագահ պրն Պետրոս Թերզյանի միջեւ, համաձայն որի «Ռոբեր Պողոսյան եւ որդիք» հիմնադրամը հանձն է առել 371 հազար ամերիկյան դոլար հատկացնել Հայաստանում կենսական մի ծրագրի իրականացման համար: Այդ ծրագրի շնորհիվ Թալինի շրջանի 22 գյուղեր (25 հազար բնակչությամբ), որոնք ջրի սուր պակասից են տառապում երկար տարիներ շարունակ, համալրվելու են ջրի մատակարարման արդիական ցանցով: Պայմանագրի ստորագրմանը ներկա է եղել Բենիլյուքսում եւ Եվրոպական միությունում Հայաստանի Հանրապետության դեսպան պրն Վիգեն Չիտեչյանը: Ծրագիրն իրագործվելու է Հայաստանի համահայկական հիմնադրամի կողմից, որը ցարդ Հայաստանի եւ Արցախի մեջ կյանքի է կոչել մոտ 140 ծրագրեր՝ բնակարաններ աղետի գոտում, դպրոցների, հիվանդանոցի, ճանապարհների, կամուրջների շինարարություն, էլեկտրական գծերի մատակարարում, զոհերի ընտանիքներին եւ որբերին նպաստների հատկացում եւ այլն:

Բացվեց Վանաձորի ծննդատունը

Երեկ, մայիսի 5-ին, վերջապես տեղի ունեցավ Վանաձորի ծննդատան վաղուց սպասվող բացումը: Ձգձգման պատճառը հովանավորի Մարսելի (Ֆրանսիա) UMAF կազմակերպության խոստացած գումարի եւ բժշկասարքավորումների լրիվ խմբաքանակի ուշացումն էր: Ծննդատան հանդիսավոր բացմանը մասնակցում էին Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան, Կանանց համահայկական միության նախագահ Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանը, ՀՀ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը, ՀՀ սոցապնախարար Հրանուշ Հակոբյանը, Լոռու մարզպետ Վիգեն Խաչատրյանը, Վանաձորի քաղաքապետ Անդրանիկ Հարությունյանը, պաշտոնատար այլ անձինք, բուժաշխատողներ, լրագրողներ:

Տիկին Տեր-Պետրոսյանը, որ ծննդատան համար բերել էր վերմակներ, իր ելույթում գոհունակություն հայտնեց Վանաձորի եւ արտասահմանի միջեւ գործնական կապերի զարգացման առթիվ: Նույն օրն առավոտյան վիրաբուժական սարքավորումներ էր ուղարկել պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի հանրապետական կենտրոնի տնօրեն Ռ. Աբրահամյանը:

Բացման արարողությունից հետո տիկին Տեր-Պետրոսյանը հանդիպում ունեցավ Վանաձորի հասարակական կազմակերպությունների եւ պետական կառույցների կին պաշտոնատար անձանց հետ:

Իսկ Ֆրանսիայի դեսպանն այցելեց քաղաքի հիմնարկ-ձեռնարկություններից երկուսը:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկհարկանի սեփական տուն Սունդուկյան փողոցում մետրոյի Բարեկամություն կայարանի մոտ:
Առանձնատունն ունի պտղատու ծառերով 600 քմ հողամաս:
Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել

26-06-14 կամ 27-44-06 հեռախոսահամարներով:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Լեոնարդ Պետրոսյան. «Սումգայիթում եւ Բաքվում կրկնվեց 1915 թ. եղեռնը»

«Միջազգային հանրության կողմից Օսմանյան Թուրքիայում հայերի ցեղասպանության չճանաչումն, ըստ էության, հնարավոր դարձրեց այդ ողբերգության կրկնությունը Սումգայիթում եւ Բաքվում»: Այդ մասին ասաց ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատար, հանրապետության վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը օրերս Ստեփանակերտ ժամանած Ամերիկայի հայկական համագումարի հոգաբարձուների խորհրդի փոխնախագահ Քերոլայն Մուգարին եւ Հայաստանում այդ կազմակերպության ներկայացուցիչ Էդիս Խաչատրյանին: ԼՂՀ կառավարության մամլո ծառայության տարածած հաղորդագրությունում նշվում է, որ ԼՂՀ ղեկավարը անբարո անվանեց Բաքվի 1990 թվականի հունվարյան իրադարձությունները կեղծելու, քաղաքից հայ բնակչությանը փրկելու նպատակով Ադրբեջանի մայրաքաղաք խորհրդային զորքեր մտցնելը իբրեւ ժողովրդավարական շարժման ճնշում ներկայացնելու ադրբեջանական ներկայիս իշխանությունների փորձը: Նույն աղբյուրի համաձայն, հանդիպման մասնակիցները համակարծիք էին, որ Ադրբեջանում հայկական ջարդերի մասին ամբողջ ճշմարտությունը միջազգային հանրության գիտակցությանը հասցնելը հնարավորություն կընձեռի հասնելու նրանց համընդհանուր դատապարտմանը, ինչպես նաեւ բացառելու ողբերգության կրկնությունը:

Հանդիպման ընթացքում շոշափվեցին նաեւ ԼՂՀ իշխանությունների հետ մարդասիրական ոլորտում Ամերիկայի հայկական համագումարի հետագա համագործակցությանը, Լեռնային Ղարաբաղում համագումարի գրասենյակի գործունեությանն առնչվող հարցեր:

Ազգային ժողովը քննարկում է 97-ի տնտեսական զարգացման ծրագիրը

Օրերս գումարվեց ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահության ընդլայնված նիստ, որի ընթացքում քննարկվեցին «ԼՂՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման 1997 թվականի ծրագիրը» եւ «ԼՂՀ 1997 թվականի պետական բյուջեի մասին» օրենքի նախագիծը: Այս մասին հաղորդեց ԼՂՀ ԱԺ մամուլի քարտուղար Ռուդոլֆ Մարտիրոսյանը, տեղեկացնելով, որ նիստում ներկա էին հանրապետության էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարար Սպարտակ Թեւոսյանը, ԼՂՀ կառավարության ներկայացուցիչներ:

ԱԺ նախագահության անդամները իրենց դիտողություններն ու առաջարկությունները կատարեցին քննարկվող օրինագծերի, մասնավորապես, 1997 թվականի սոցիալական քաղաքականության, զբաղվածության, առողջապահության, ակցիզային հարկի, հողային կադաստրի, ինչպես նաեւ ընդհանուր նշանակության պետական ծառայություններում գիտա-կրթական համակարգի համար նախատեսված ծախսերի համար:

Ռ. Մարտիրոսյանի տեղեկացմամբ, ԼՂՀ էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարարը հանդես եկավ օրենսդիրների կողմից բարձրացված հարցերի շուրջ համապատասխան պարզաբանումներով, ընդգծեց 95-ի համեմատ նախորդ տնտեսական տարում հանրապետության առանձին ոլորտներում սոցիալ-տնտեսական զարգացման առաջընթացը եւ ըստ այդմ նշեց նոր տնտեսական տարվա համար մշակված պետբյուջեի նախագծի կատարյալ եւ թերի կողմերը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Կիպրոսի խաղաղ ներուժը Երեւանի կենտրոնում

Որեւէ երկրի տնտեսություն կանխավ դատապարտված է, եթե մաս չէ (անգամ չնչին) համաշխարհային տնտեսության, եւ խորհրդային էկոնոմիկայի մեկուսացվածությանը հաջորդող փլուզումը բնական երեւույթ էր: Ուստի նույնքան բնական է, որ նորանկախ եւ դեռ չձեւավորված երկրների համար առաջնային խնդիր է ձեւավորված շուկա մուտք գործելու նախապայմանը եւ համագործակցությունը այլ պետությունների հետ: Հասկանալի է, որ տվյալ դեպքում նկատի չունենք այն մաֆիային «բիզնեսը», որն ամեն դրականի հետ մեկտեղ, իրականում տնտեսության զարգացման համար խոչընդոտող գործոն է:

Հայաստանում, որպես քաղաքակիրթ համագործակցության ձեւավորման առաջին փորձերից է «Կիպրոս Էքսպո-Հայաստան 97» ցուցահանդեսը, որը բացվեց երեկ՝ մայիսի 5-ին «Արմենիա-22» հյուրանոցի մեծ սրահում:

Ցուցահանդեսի կազմակերպիչներն են ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատը՝ M. G. CHRISTODOULOU ընկերության հետ համատեղ: Ցուցահանդեսը մեծապես հնարավոր եղավ իրականացնել պարոն Պետրոս Գալայջյանի շնորհիվ, որն, ինչպես հայտնի է, Կիպրոսի Հանրապետության խորհրդարանում ներկայացնում է շուրջ 2500 հայերի շահերը: Ըստ էության, ցուցահանդեսում ներկայացված են Կիպրոսի առաջատար մի շարք ֆիրմաների արտադրանքը՝ հագուստ, կոշկեղեն, օպտիկա, ներկեր, վրձիններ, սննդամթերք; կոսմետիկա, օճառներ, շամպուններ, մեծ տարողության առեւտրական եւ արտադրական սառնարաններ, համակարգիչներ եւ այլն: Պարոն Գալայջյանը բացման խոսքում եւս մեկ անգամ շնորհակալություն հայտնեց համագործակցության առթիվ, ասելով. «Այս քայլը կատարվել է շատ կարճ ժամանակահատվածում եւ ապացույց է այն բանի, որ Կիպրոսի հայերի կացության պայմաններում արտադրվում են տարբեր տեսակի բարձրորակ ապրանքներ»: Ներկայացված ֆիրմաների թիվը կազմում է շուրջ երկու տասնյակ, որոնցից առավել հարուստ մասնակցությամբ աչքի են ընկնում Theophanides optical (ակնոցի շրջանակ, աքսեսուար, ոսպնյակ), Amore shoes (տղամարդու, կանացի, մանկական կոշիկներ), Viochrom (ներկեր, վրձիններ), Efstabros (հագուստեղեն), Famagusta Magaroni Factory (սպագետի, մակարոնի տարբեր տեսակներ) Ambrosia Oils (տարբեր տեսակի բուսական յուղեր) եւ հատկապես M.G. Christodoulou LTD ընկերությունը (ներմուծում՝ պանիր, ջեմ, նպարեղեն, ներկեր): Հետաքրքիր է, որ ներկայացված՝ հավելով վերջին ընկերության տնօրեն Մարիոս Քրիստոդուլուն հույս հայտնեց համագործակցության հաջող մեկնարկի վերաբերյալ, նշելով, որ «մեր երկու ժողովուրդները իրար նման են եւ ունեն նմանատիպ պատմություն, նման մշակույթ եւ նույն թշնամիները»:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ակցիզային հարկը եւ գինեգործական շուկան

Հարկերը, համարվելով ֆինանսական հարաբերությունների ձեւերից մեկը, ապահովում են ազգային եկամուտի բաշխումը եւ վերաբաշխումը տնտեսական ու սոցիալական զարգացման խնդիրներին համապատասխան: Այլ կերպ ասած հարկերը եւ հատկապես դրանց դրույքաչափերը պետության համար կարեւորագույն օղակներ են այս կամ այն ճյուղի զարգացումը կանոնավորելու, հետեւաբար նաեւ ժողովրդական տնտեսությունում օպտիմալ համամասնություններ սահմանելու ու դրա հիման վրա ապահովելու ազգային եկամուտի աճման համեմատաբար ավելի բարձր տեմպեր:

ՀՀ կիրառվող հարկերից առանձնակի կարեւոր նշանակություն ունի ակցիզային հարկը: Այն ընդունված է անվանել անուղղակի կամ «թաքնված» հարկ, քանի որ սովորաբար դրվում է սպառողների վրա, ավելի բարձր գների միջոցով:

Ներկայումս հանրապետությունում խիստ ցածր գնողունակության պայմաններում, երբ բնակչության գերակշիռ մասը իր սուղ միջոցները գրեթե ամբողջությամբ ծախսում է կենսական անհրաժեշտության սննդամթերքներ ձեռք բերելու վրա, էականորեն նվազել է տեղական «ոչ հարգի» ալկոհոլային խմիչքների վաճառքը նրանց գնի խիստ բարձրացման պատճառով: Ունեւոր խավը գերադասում է արտասահմանյան անհամեմատ լավ արտաքին տեսք ունեցող (հաճախ միայն այդքանը) ալկոհոլային խմիչքներ:

Այս երեւույթը գնալով խորանում է, կապված նաեւ այն հանգամանքի հետ, որ նրանց գների տարբերությունը աստիճանաբար մեղմանում է: Դա տեղի է ունենում երկու հիմնական պատճառներով:

Նախ, տեղական ալկոհոլային խմիչքների արտադրության ծախսերը գնալով ավելանում են կապված հումքի պակասի եւ էներգակիրների թանկացման հետ: Երկրորդը պայմանավորված է նրանով, որ ներմուծվող ալկոհոլային խմիչքների միայն մի մասն է հարկվում մաքսատուրքով եւ ակցիզային հարկով, որն էլ հնարավորություն է տալիս նրանց համար սահմանելու վաճառքի համեմատաբար ցածր գներ:

Ակցիզային հարկի բարձրացումը հասարակության համար կորուստ է, որովհետեւ հարկման ենթակա սպառումը եւ արտադրությունը նվազում են օպտիմալ մակարդակից:

Այս երեւույթը ավելի ցայտուն դրսեւորվում է ՀՀ գինեգործական գրեթե բոլոր ձեռնարկությունների գործունեության մեջ: Ակցիզային հարկի բարձր դրույքաչափերը գրեթե անհնար են դարձնում նրանց արտադրության կազմակերպումը, որոնք առանց այդ էլ հայտնվել են խիստ ծանր կացությունում: Այսօր հանրապետության խաղողագործությունը եւ գինեգործությունը պետության հոգածության խիստ կարիք են զգում, առանց որի կարող է այս ավանդական եւ երբեմնի ամենաեկամտաբեր ճյուղերից մեկը կործանվել, որի վերականգնման համար կպահանջվեն մեծ քանակի, երկար ժամանակ եւ հսկայական միջոցներ, իսկ հնարավորությունները ներկայումս հանրապետությունը չունի եւ առաջիկայում նույնպես չի կարող ունենալ:

Նշանակում է, պետք է անհապաղ միջոցառումներ ձեռնարկել խաղողագործությունը եւ գինեգործությունը կործանումից փրկելու համար:

Հատկապես շուկայական հարաբերությունների անցման ժամանակաշրջանում պետությունը պետք է իրականացնի նպատակաուղղված, տնտեսությունը կարգավորող քաղաքականություն:

Ձեռնարկվող միջոցառումների շարքում առանձնակի կարեւոր նշանակություն ունի ճյուղի նկատմամբ իրականացվող հարկային քաղաքականությունը:

Մինչեւ 1997 թ. հունվարի մեկը գործող ակցիզային դրույքաչափերով սեփական արտադրության օղու մեկ շշի թողարկման գինը մեծածախ գնի համեմատությամբ ավելանում էր երկու անգամ, իսկ ակցիզային հարկի գումարը կազմում էր նրա 50 տոկոսը: Եթե դրան ավելացնենք ավելացված արժեքի հարկը եւ շահութահարկը, պարզ կդառնա, թե ինչու ՀՀ գինեգործական ձեռնարկությունների (ինչո՞ւ միայն նրանց) համար չաշխատելը աշխատելուց ձեռնտու է:

Սեփական արտադրողների շահերի պաշտպանությունը յուրաքանչյուր երկրում պետության հոգածության կարեւորագույն կողմերից մեկն է: Այս տեսակետից անհասկանալի է ՀՀ կառավարության դիրքորոշումը այդ հարցում: Բանն այն է, որ ակցիզային հարկի նույնիսկ նախկին դրույքաչափերով, եթե տեղական արտադրության օղու միավորի հաշվով ակցիզային հարկի գումարը կազմում էր նրա բացթողման գնի 50 տոկոսը, ապա ներմուծվողի համար միայն 38,8* տոկոս: Նույնպիսի օրինաչափություն նկատվում է նաեւ գարեջրի համար: 1997 թ. հունվարի 1-ից գործում է «Ակցիզային հարկի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքը, ըստ որի բարձրացվել են օղու, գինիների եւ գինենյութերի, գարեջրի ակցիզային հարկի դրույքաչափերը: Միաժամանակ փոխվել է նաեւ տեղական արտադրության ապրանքների հարկման օբյեկտը: Նոր կարգի համաձայն, ՀՀ-ում արտադրված ապրանքների համար հարկման օբյեկտ է հանդիսանում դրանց իրացման շրջանառությունը, թողարկման գներով (առանց ակցիզային հարկի եւ ավելացված արժեքի հարկի), իսկ ներմուծվող ապրանքների համար՝ նրանց ներմուծման արժեքը (առանց ավելացված արժեքի հարկի): Որքան էլ զարմանալի է, ակցիզային նոր դրույքաչափերով տեղական արտադրության օղու, գինիների եւ գինենյութերի համար ակցիզային հարկի գումարը միավորի հաշվով ավելացել է համապատասխանաբար 25 եւ 50 տոկոսով: Ավելացել է նաեւ ակցիզային հարկի տեսակարար կշիռը թողարկման գնի մեջ, որն էլ հանգեցրել է թողարկման գների ավելացման: Ակցիզային հարկի նոր դրույքաչափերով նույնպես ներմուծվող ալկոհոլային խմիչքները հայտնվել են ավելի բարենպաստ պայմաններում:

Չնայած տեղական եւ ներմուծվող ալկոհոլային խմիչքների համար սահմանված են ակցիզային հարկի նույն դրույքաչափերը, սակայն հարկման օբյեկտի տարբերության պատճառով, տեղական արտադրանքների միավորի հաշվով ակցիզային հարկի գումարը ներմուծվողի համեմատությամբ ավելի է 20-25 տոկոսով: Միաժամանակ, տեղական արտադրանքների համար բարձր է ակցիզային հարկի տեսակարար կշիռը թողարկման գնի մեջ:

Այս բոլորի հետեւանքով, եթե տեղական արտադրության խաղողի գինու եւ գինենյութերի թողարկման գինը ավելացել է 25 տոկոսով, ապա ներմուծվողինը մնացել է նույնը:

Այս հանգամանքը անկասկած ավելի կդժվարացնի տեղական արտադրության գինեգործական արտադրանքների մրցակցության հնարավորությունը, որն էլ, վերջին հաշվով, կարող է հասցնել հանրապետության համար խիստ կարեւոր նշանակություն ունեցող այդ ճյուղի վերջնական քայքայմանը:

Ելնելով ՀՀ գինեգործական ճյուղի պահպանման եւ հետագա զարգացման անհրաժեշտությունից, նպատակահարմար ենք գտնում ակցիզային հարկի դրույքաչափերը օղու համար դարձնել 100 տոկոս, գինիների եւ գինենյութերի համար 30 եւ գարեջրի համար 50 տոկոս, ներմուծվող նույն արտադրատեսակների համար պահպանելով գործող դրույքաչափերը:

«Ակցիզային հարկի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն, ՀՀ կառավարությունը ՀՀ Ազգային ժողովի ֆինանսավարկային եւ բյուջետային մշտական հանձնաժողովի համաձայնությամբ կարող է սահմանել արտոնություններ առանձին վճարողների կամ վճարողների խմբի համար: Կարելի է առաջարկել՝ ժամանակավորապես կրճատել տեղական արտադրության գինիների ու գինենյութերի համար ակցիզային հարկի դրույքաչափերը, իսկ առանձին, ավելի հեռանկարային արտադրատեսակներ հանել ենթաակցիզային ապրանքների ցանկից: Մանավանդ որ նոր փոփոխություններով այդ ցանկից հանվել են մարդատար մեքենաների ավտոդողերը ու ձեռագործ գորգերը, դրանք որպես անհրաժեշտ ապրանքատեսակներ դիտելով: Ներկայումս ՀՀ ներմուծվող բոլոր տեսակի ալկոհոլային եւ ոչ ալկոհոլային խմիչքների ու քացախի համար սահմանված է նույն 10 տոկոս ներմուծման մաքսատուրքի դրույքաչափը, մինչդեռ ճիշտ կլիներ այն շերտավորել եւ ալկոհոլային հիմնական խմիչքների համար որոշ չափով բարձրացնել՝ հասցնելով 15-20 տոկոսի: Առաջարկվող եւ այլ միջոցառումների իրականացումը հնարավորություն կտա ավելի բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու տեղական ալկոհոլային խմիչքների արտադրության զարգացման համար, միաժամանակ կասեցնելու խաղողի այգիների քանդումը, որի տարածությունները դարավերջին կլինի ճիշտ այնքան, որքան կար դարասկզբին:

ԱԿՑԻԶԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ՀԱՇՎԱՐԿԸ /1 շիշ արտադրանքի հաշվով/												
Արտադրանքի անվանումը	մինչեւ 1.01.1997 թ. գործող դրույքաչափերով եւ կարգով				1.01.1997 թ. դրույքաչափերով				Առաջարկվող դրույքաչափերով			
	Ակցիզային հարկի դրույքը %	Թողարկման գինը (դրամ)	Ակցիզային հարկի գումարը (դրամ)	Ակցիզային հարկի % թողարկման գնի մեջ	Ակցիզային հարկի դրույքաչափը %	Թողարկման գինը (դրամ)	Ակցիզային հարկի գումարը (դրամ)	Ակցիզային հարկի % թողարկման գնի մեջ	Ակցիզային հարկի դրույքաչափը %	Թողարկման գինը (դրամ)	Ակցիզային հարկի գումարը (դրամ)	Ակցիզային հարկի % թողարկման գնի մեջ
Տեղական օղի	50	240	120	50	125	270	150	55.5	100	240	120	50
Խաղողի գինի եւ գինենյութ	25	160	40	25	50	180	60	33.3	30	156	36	23.1
Գարեջուր	50	200	100	50	75	175	75	42.8	50	150	50	33.3
Ներմուծվող օղի	75	195	75	38.8	125	245	125	51.0	125	245	125	51.0
Խաղողի գինի	50	170	50	29.4	50	170	50	29.4	50	170	50	29.4
Գարեջուր	75	150	66	38.5	75	150	66	38.5	75	150	66	38.5

ԼԵՒՈՆ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ,
Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիա

* Ներմուծվող ապրանքների համար հարկման օբյեկտ է հանդիսանում ներմուծման արժեքը: Տեղական ու ներմուծվող ապրանքների համար շահութաբերության մակարդակը ընդունվել է հավասար՝ 20 տոկոս:

ԱԽԱԼՑԽԱ

Գավառապետարանը ՎՀ Սահմանադրության խախտում է

Հայաստանում եւ Վրաստանում խաղաղական հասարակությանը նվիրված քննարկումների ժամանակ (Կլոր սեղան, 28-29 ապրիլի) բազմիցս արծարծվեց Ջավախքի խնդիրը: Վրացական կողմը ներկայացնող ոչ միայն կառավարականներ, այլեւ (հիմնականում) ընդդիմադիր ուժերը միակարծիք էին ողջ հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման հաստատման անհրաժեշտության հարցում: Ընդդիմության կողմից հնչեց նաեւ այն կարծիքը, որ վրացական իշխանությունները ոչ թե չեն ուզում կիսել իշխանությունը ազգային փոքրամասնությունների, այլեւ ընդհանրապես տարածաշրջանների միջեւ: «Մեր բարձրացրած հարցի էությունը, ասաց ժողովրդավարության զարգացման օժանդակող բարեփոխումների կենտրոնի ներկայացուցիչ Ա. Եսոյանը, այն է, որ ներկայումս Ախալցխայում (Սամցխե-Ջավախեթի) ստեղծված այսպես կոչված գավառապետարանին (որն իրականում ՎՀ նախագահի ներկայացուցչությունն է երկրամասում) տրված լիազորությունները դուրս են գալիս ՎՀ Սահմանադրության շրջանակներից: Դրանք անօրինական լիազորություններ են, ընդհուպ բյուջեի տեղաբաշխումը, կառավարման համակարգի հաստատումը եւ այլն: Դա անընդունելի է Ախալքալաքի, Բոգդանովկայի (այժմ Նինոծմինդա) շրջանների հայկական բնակչության կողմից, որը Ջավախքի հասարակական-քաղաքական ուժերի «Ջավախք» ազգային շարժման կոմիտեի համակարգող խորհրդի գլխավորությամբ անցկացրել է հանրաքվե. «Ընդունո՞ւմ եք գավառապետություն Ախալցխայում, թե՞ կողմ եք ինքնուրույն գավառ Ջավախքի երկրամասում [illegible] այն տարբերակով, որ այլ հայաբնակ շրջաններ եւս միանան այդ վարչական միավորին) էթնիկական հատկանիշներով: Ախալքալաք կենտրոնով իր հայազգի գավառապետով, լիազորով կամ ներկայացուցչով կարող են կոչել ինչպես կամենան, որ կարողանան հոգալ հայաբնակ շրջանների հոգսերը: «Կլոր սեղանի» ընթացքում հրապարակվեց, որ Ախալցխայում գավառապետարանի աշխատակազմի թիվը 60-ի է հասնում: Սակայն, ըստ մեր ունեցած տվյալների, հաստիքները շուրջ 400 են, որոնք զբաղեցնող հայերի թիվը հասնում է, այն դեպքում, երբ միայն Սամցխե-Ջավախքում նրանք բնակչության 60 տոկոսից ավելին են: «Ջավախք» կոմիտեի համակարգող խորհրդի գործողությունները չեն հակասում ՎՀ Սահմանադրությանը: Եվ թեպետ հանրաքվեն Վրաստանի օրենքներով անցկացվում է միայն նախագահի թույլտվությամբ, սակայն այն ավելի անօրինական չէր, քան նախագահի Սահմանադրությանը հակասող վերոհիշյալ գործողությունները: Ամեն դեպքում հանրաքվեն ժողովրդի կամքի արտահայտումն Աստծո կողմից է վերապահված եւ ոչ ոք չի կարող առնել: Քննարկումների ընթացքում խոսվեց պաշտոնական մոտեցման մասին: Բայց նման մոտեցման դեպքում հնարավոր չէ 2 օրում Մեսխեթ-Ջավախեթին վերանվանել Սամցխե-Ջավախքի: Դժվար չէ տարբերակել, որ տարածքին վրացերենով 2 շրջանների միավորումով փորձ արվեց փոփոխել ժողովրդագրական հարաբերակցությունը: Մեր երկրամասը կամենում է ունենալ վարչատարածքային որոշակի կարգավիճակ, եւ տեղին չէ խոսել անջատողականության մասին, որ [illegible] Լ. Տեր-Պետրոսյանի եւ Է. Շեւարդնաձեի [illegible] հանդիպման ընթացքում [illegible] սահմաններով ներկայացվող այդ պահանջներին փորձ արվեց այլ երանգ տալ: Ես չեմ փորձում պատասխան տալ բոլոր առաջնորդների փոխարեն, որոնք խոսում են ողջ Ջավախքի անունից, այլ միայն փաստն եմ արձանագրում, որ [illegible] է բոլորին, հանրաքվեն պահանջում է միայն վարչատարածքային բաժանում Ախալքալաք կենտրոնով, եւ ոչ մի տեղ նշված չէ ինքնավարության կամ անջատողականության մասին:

Իրավաբանականից զատ գոյություն ունեն նաեւ կենցաղային խնդիրներ: Ախալքալաքում չեն տրվում անձնագրեր, յուրաքանչյուր վարչական հանգուցային հարց լուծելու համար հարկ է հասնել Ախալցխա: Վրացական իշխանությունները այդ հարկադրված տեղաշարժերը թեթեւացնելու ինչ-ինչ փորձեր են անում, սակայն դա հարցի լուծում չէ: Ողջ Ախալցխան լցված է ոստիկաններով, որոնք չգիտես ում համար են, այն դեպքում, երբ Ախալքալաքը Վրաստանի ամենահանգիստ քաղաքն է, զերծ քրեածին տարրերից: Լարվածությունը առկա է միայն ազգային-քաղաքական հարաբերություններում, որը պայմանավորված է ունեցածը չկորցնելու ցանկությամբ: Երեւանյան հանդիպմանը մասնակցող Վրաստանի հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներն ընդունեցին մեզ, քանի որ իրավաբանական կրթություն անհրաժեշտ մակարդակ ունեն եւ [illegible] չեն կարող քաղաքական արկածախնդիրներ լինել: Մեր պահանջները նրանք ընդունում են թեպետ մի փոքր լարվածությամբ, որը պայմանավորված է ազգամիջյան հարաբերությունների անհարթությամբ: Սակայն պետք է, որ իշխանական շրջանակներում եւս գիտակցեն [illegible] զարգացման չխոչընդոտելու անհրաժեշտությունը»:

«Եթե տեղական ինքնակառավարումը Վրաստանում իրականություն դառնա, եւ որեւէ տեղում երբեւէ ծագի Քվեբեկի գործոնը, ինչպիսին կլինի որպես վրացի ձեր ընդունումը», մեր հարցին ժողովրդավարության զարգացման եւ հակամարտությունների կարգավորման կենտրոնի տնօրեն Գ. Գոզաձեն պատասխանեց. «Մենք հաճախ ենք կիրառում «տարածքային ամբողջականություն» տերմինը, այն իրավաբանական հասկացություն է: Բայց ինձ համար, որպես վրացու, դա նշանակում է հայրենիք, որ մասն է իմ ազգային ինքնության: Հայրենիքի փլուզումով կավերվի նաեւ իմ ինքնությունը: Եվ ոչ միայն իմ, այլեւ բոլոր վրացիների: Այդպիսով ազգը ոչ միայն կարող է տառապել, այլեւ կործանվել»: Վիրահայ ներկայացուցիչները եւս շեշտեցին [illegible] գոյության կարեւորությունը: Բերելով [illegible] (Օսլոյի) երկխոսության օրինակը, որի նախաձեռնության առյուծի բաժինը հասարակական կազմակերպություններինն էր, պրն Գոզաձեն կարեւորեց բոլոր հանգույցների լուծման հարցում, որ կառավարությունները անմիջական հաղորդակցություն չեն կարողանում հաստատել, այդ օղակների դերը: Միգուցե այս քննարկումները լինեն այդ քայլերից մեկը: Նա միջազգային կազմակերպությունների ուշադրությունը հրավիրեց նաեւ այն տարօրինակ զուգադիպության վրա, որ ստեղծվում է հակամարտությունների լուծման ոլորտներ առանձին այլ 'գլխավորապես զարգացած' երկրներում հանդիպումներ կազմակերպելիս. «Ստացվում է, որ արտասահման մեկնելու համար հակամարտություններ են անհրաժեշտ: Մեր եւ հայերի միջեւ փառք Աստծո դա գոյություն չունի, բայց պետք չէ [illegible] գաղափարը [illegible]»:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ինչպես կիրառվի Եվրամիության պաշտպանությունը

Ապրիլի 6-ին, Հոլանդիայում տեղի ունեցավ 15 եվրոպական արտգործնախարարների հանդիպումը, որի ժամանակ քննարկվեց Եվրոպայի վերակառուցումը փակուղուց հանելու խնդիրը: Ֆրանսիան եւ Գերմանիան հանդես եկան համատեղ առաջարկով՝ միաձուլել պաշտպանական կարողականությամբ օժտված ԱԵՄ-ն (Արեւմտյան Եվրոպայի երկրների միություն) եւ եվրամիությունը: Նրանց միացան Իտալիան, Իսպանիան, Պորտուգալիան, Լյուքսեմբուրգը, մինչդեռ չեզոք Մեծ Բրիտանիան ընդդիմացավ: Ստորեւ ներկայացնում ենք միջազգային հարաբերությունների եւ ռազմավարության ինստիտուտի տնօրեն Պասկալ Բոնիֆասի մտորումները այդ կապակցությամբ:

Եթե եվրոպացիները որոշել են վարել արտաքին ընդհանուր քաղաքականություն, ապա նրանք պետք է ստեղծեն ուժային մարմին եվրամիության կազմում: Ինչ խոսք, այս դեպքում չեզոք երկրները հայտնվում են որոշ խնդիրների առաջ, սակայն եվրամիություն մտնելու պահին նրանք պիտի գիտակցեին, որ եվրամիության նպատակը ոչ միայն ազատ առեւտրի տարածք, այլեւ ռազմական դաշինք ստեղծելն է, քանի որ ԱԵՄ-ի կանոնադրությունը նախատեսում է միության պահպանումը նաեւ այն դեպքում, երբ երկրներից մեկը հարձակման է ենթարկվում: Խոսքը որեւէ երկրի ներքին գործերին միջամտելու մասին չէ: Շվեդիան կամ Ֆինլանդիան պարտավոր չեն սատարել Ֆրանսիային կամ Մեծ Բրիտանիային Աֆրիկա զորք մտցնելու գործում:

Ինչո՞ւ է Մեծ Բրիտանիան մերժում այս նախագիծը: Նա վախենում է, որ ԱԵՄ-ի մուտքը եվրամիություն կձախողի ՆԱՏՕ-ի կազմում եվրոպական պաշտպանության օղակի ստեղծումը: Մինչդեռ մենք եւ գերմանացիները պաշտպանում ենք հակառակը: Ֆրանսիական կառավարությունը ջանում է ստեղծել եվրոպական պաշտպանության օղակ թեկուզ Ատլանտյան դաշինքի ներսում՝ հուսալով, որ ինքնուրույնության ձգտումը կփոխանցվի այլ եվրոպական երկրներին եւ կաշխուժացնի եվրոպայի անկախացման գործընթացը: Ցավոք սրտի, դաշինքի ներսում ավելի շատ նկատվում են կենտրոնամետ, քան կենտրոնախույս միտումներ: Նման պարագաներում, կարելի է ասել, որ փորձարկվում են Ֆրանսիայի հեղինակությունը եւ համոզելու ունակությունը: Ամերիկացիներն ասում են, որ եթե նույնիսկ թույլ տրվի ՆԱՏՕ-ի կազմում զարգացնել եվրոպական ինքնուրույն օղակ, ապա այն պետք է վերահսկվի իրենց կողմից:

Գերմանացիները, ինչպես միշտ, խիստ ակտիվ են: Հիշենք, որ եվրոպական մեծ նախաձեռնությունների հեղինակները մեծ մասամբ եղել են Ֆրանսիան եւ Գերմանիան: Մաաստրիխտի պայմանագրով նախատեսված արտաքին եւ պաշտպանական ընդհանուր քաղաքականությունը դարձյալ Ֆրանսուա Միտերանի եւ Հելմուտ Կոլի համատեղ նախաձեռնությունն էր: Այն իրողությունը, որ Ֆրանսիան համաձայնեց ՆԱՏՕ-ի կազմում եվրոպական պաշտպանության օղակի ստեղծմանը, հեշտացնում է Գերմանիայի գործը: Մինչեւ վերջերս նա ստիպված էր կիսվել Ամերիկայի եւ Ֆրանսիայի միջեւ: Իսկ հիմա «սիրեկանն» ու «ամուսինը» նույն տան մեջ են:

Ներկա պահին բոլորը գիտակցում են ՆԱՏՕ-ի կազմում եվրոպական օղակի գոյության անհրաժեշտությունը: Սակայն ինչ վերաբերում է այդ օղակի ինքնուրույնությանը, ապա մոտեցումները տարբեր են, նույնիսկ հակամետ:

Ալբանիայի դեպքերը եւս մեկ անգամ ցույց տվեցին, որ եվրոպան նախընտրում է անկարող ձեւանալ: Մինչդեռ շատ քիչ ջանք էր հարկավոր ցուցադրելու եվրոպացիների հնարավորությունները: Հիմնական խնդիրը այն է, թե արդյոք եվրոպան ցանկանո՞ւմ է ունենալ ռազմավարական ինքնուրույնություն, թե ոչ: [illegible]

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ԻՆԳԱ ՍԱՐՈՅԱՆԸ

Շարունակվում է կատարելագործվել թուրք-իսրայելական համագործակցությունը ինչպես քաղաքական, այնպես էլ ռազմական բնագավառներում: Թերեւս դրա վկայությունը Թուրքիայի պաշտպանության նախարար Թուրհան Թայանի Թել Ավիվ կատարած եռօրյա այցն էր: Ապրիլի 30-ին մեկնելով Իսրայել, Թայանն իր պարտքը համարեց դատապարտել Սիրիային ու Իրանին, թե վերջիններս առ այսօր ամեն կերպ աջակցում են ահաբեկչությանը, առավել եւս Քրդստանի բանվորական կուսակցությանը PKK-ին: Մայիսի 1-ին Իսրայելի կառավարությունը թուրք-իսրայելական համատեղ զորավարժությունների անցկացման առաջարկ է ներկայացրել նրան: Առաջարկը տեղում քննարկելու եւ երկու երկրների համատեղ զորավարժությունների մանրամասներին ծանոթանալու առաջադրանքով թուրքական կողմը մայիսի 4-6-ը Իսրայել է գործուղել զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ բանակի գեներալ Չեւիք Բիրին: Օգտվելով առիթից նշենք, որ փետրվարի վերջերին պաշտոնապես Իսրայել էր այցելել ինքը գլխավոր շտաբի պետ Իսմայիլ Հաքքը Քարադային: Իսկ ապրիլին պաշտոնական այցով Անկարայում էր եղել Իսրայելի արտգործնախարար Դեյվիդ Լեւին:

Վերոհիշյալ այցերը ոչ միայն ամբողջացնում են թուրք-իսրայելական միջպետական շփումների բնույթի վերաբերյալ մեր պատկերացումները եւ ընդգծում դրանց հաճախականությունը, այլեւ միաժամանակ երեւան են հանում այդ շփումներում թուրքական զինված ուժերի հրամանատարության հատուկ դերը: Համենայն դեպս, մայիսի 2-ին պաշտպանության նախարար Թայանը վերադարձավ Անկարա, իսկ մայիսի 4-ին Թել Ավիվ մեկնեց գեներալ Բիրը, որպեսզի վճռական խոսք ասի թուրքական եւ իսրայելական զինված ուժերի համատեղ զորավարժությունների հարցում: Ի դեպ, այդ զորավարժությունները միանգամայն համապատասխանում են ռազմական բնագավառում հետզհետե ծավալվող թուրք-իսրայելական համագործակցության ոգուն, քանի որ 1996 թ. դեկտեմբերին 2 երկրները դրանց անցկացման մասին համապատասխան պայմանագիր են ստորագրել: Հատկանշական է, որ ռազմական բնագավառում Իսրայելի հետ համագործակցության կատարելագործմանը թուրք իսլամականների քաղաքական կազմակերպության՝ «Բարօրություն» կուսակցության իշխանությունն է նպաստում վարչապետ Նեջմեթթին Էրբաքանի գլխավորությամբ, որն իր հիմնական առաջադրանքն էր համարում Երուսաղեմի ազատագրումը հրեաներից:

Հ. Զ.

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Կատարելագործվում է թուրք-իսրայելական համագործակցությունը

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ֆրանսիայում սկսվեց ընտրարշավը

ՓԱՐԻԶ, 5 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիայում պաշտոնապես բացվեց Ազգային ժողովի վաղաժամկետ ընտրությունների հետ կապված համաշարժումը: Ազգային ժողովն արձակվել է երկրի նախագահ Ժակ Շիրակի կողմից:

Իրաքի դեմ գործող ՄԱԿ-ի պատժամիջոցները երկարաձգվեցին

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը երկարաձգեց Իրաքի դեմ գործող պատժամիջոցների ժամկետը՝ զանգվածային ոչնչացման զենքի լրիվ լիկվիդացման մասին բանաձեւը չկատարելու համար: Անվտանգության խորհուրդը յուրաքանչյուր 2 ամիսը մեկ քննարկում է պատժամիջոցների վերացման հարցը՝ հատուկ հանձնաժողովի հանձնարարականների հիման վրա: Իրաքի զինաթափումը կյանքի կոչելու հանձնարարություն ունեցող այդ հատուկ հանձնաժողովի նախագահ նշանակվեց ավստրալիացի դիվանագետ Ռիչարդ Բաթլերը, որը կփոխարինի այդ պաշտոնը վերջին 6 տարիներին գլխավորող Ռոլֆ Էքեուսին: VOA

Թուրքմենական կողմը հետաձգել է Ուկրաինայի նախագահի այցը

ԿԻԵՎ, 5 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի Թուրքմենստան ձեռնարկելիք պետական այցը հետաձգվել է: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, որպես այցի հետաձգման նախաձեռնող՝ նախօրյակին հանդես էր եկել թուրքմենական կողմը՝ ավելի վաղ մատակարարված թուրքմենական գազի դիմաց Ուկրաինայի կողմից պարտքը մարելու հարցերի չկարգավորվածության եւ փոխադարձ հաշվարկների համակարգի բացակայության հետեւանքով: Թուրքմենստանի արտգործնախարարության աղբյուրների տվյալներով պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որ այցի ժամկետները կհամաձայնեցվեն, հենց որ նշված խնդիրները կարգավորվեն:

Ռումինիան ներողություն խնդրեց Գերմանիայից

Ռումինիան ներողություն խնդրեց Գերմանիայից երկրում ապրող գերմանացիների հանդեպ կոմունիստական վարչակարգի ժամանակ անարգական վերաբերմունք ցուցաբերելու համար: Հետպատերազմյան առաջին տարիներին հազարավոր գերմանացիներ են արտաքսվել ԽՍՀՄ: Իսկ բռնակալ Նիկոլաե Չաուշեսկուն միայն մեծ գումարների դիմաց էր գերմանացիներին ուղարկում հայրենիք: Բուխարեստում է այժմ գտնվում Գերմանիայի արտգործնախարար Կլաուս Քինկելը: VOA

47 մլն դոլար ԱՄՆ-ից՝ Ուկրաինան ռազմավարական հրթիռներից վերջնականապես ազատելու համար

Միացյալ Նահանգների պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Կոենը եւ նրա ուկրաինացի գործընկեր Ալեքսանդր Կուզմյուկը Պենտագոնում համաձայնագիր ստորագրեցին, ըստ որի Ուկրաինան կստանա հավելյալ 47 մլն դոլար՝ «SS-19» ռազմավարական հրթիռների եւ նրանց մեկնարկային համալիրների ոչնչացման համար: ԽՍՀՄ-ից Ուկրաինային ժառանգված միջուկային մարտագլխիկների վերջին խմբաքանակը Ռուսաստանին է հանձնվել անցյալ տարի: VOA

Ջուլիո Անդրեոտիի դատավարությունը սպառնում է անվերջ ձգձգվել

Դատապաշտպանների կարծիքով՝ դա սովորույթ է դարձել Իտալիայի դատական կյանքում

Իտալական մաֆիայի նախկին անդամներից մեկը, որ դարձել է մաֆիայի վերաբերյալ կարեւոր տեղեկությունների իրազեկիչը, այժմ վկայություններ է տալիս կառավարության անմիջական հսկողության ներքո: Սակայն «մաֆիայի գործը» խիստ ձգձգվում է: Նույնիսկ 78-ամյա մեղադրյալը՝ Իտալիայի վարչապետի պաշտոնը 7 անգամ զբաղեցրած Ջուլիո Անդրեոտին, թվում է, թե դատավարության առաջին օրերի համեմատ ավելի է կորացել: Անդրեոտին այժմ «հանգստանում է» խիստ հսկողության դատաքննչական մեկուսարանում, որը սովորաբար հատկացվում է քրեական բոսերին եւ ահաբեկիչներին:

18 ամիս առաջ սկսված դատավարությունը, որտեղ Անդրեոտիին մաֆիայի քաղաքական հովանավորի մեղադրանքներ էին ներկայացվել, Իտալիայում համարվեց «դարի գործը»: Սակայն շուտով այն ստացավ «հավիտենականի» կարգավիճակ, որը, ինչպես նշում է «Ինտերնեյշընըլ հերալդ տրիբյունը», հատուկ է Իտալիայի արդարադատությանը:

«Այսպես շարունակվելու դեպքում դատավարությունը կձգվի հավերժորեն», զայրացած ասում է Անդրեոտիի իրավաբան Ֆրանկո Կոպպին դատավարության բազմաթիվ ընդհատումներից մեկի ժամանակ: Դատավարությունը, որ մերթընդմերթ Հռոմից Պալերմո եւ հակառակ ուղղությամբ է տեղափոխվում, Անդրեոտիի գործի սոսկ մեկ մասն է: Դրան զուգահեռ կենտրոնական Իտալիայի Պերուջիա քաղաքում դատավարություն է ընթանում, որի 2 տարին շուտով կլրանա: Այդ դատում էլ Անդրեոտիին մեղադրանքներ են ներկայացվում, ըստ որոնց 1979-ին նա անձամբ է լիազորել մաֆիային սպանելու բամբասանքների եւ սկանդալների սիրահար մի լրագրողի:

Զուգահեռ այս դատավարություններն այժմ անց են կացվում տարբեր քաղաքներում, որպեսզի ամբաստանյալը եւ մեղադրողները կարողանան ներկա գտնվել զույգ գործերում: «Միայն Իտալիայի «հանճարեղությունն» է թույլ տալիս երկու դատավարություն անցկացնել միաժամանակ միեւնույն վկաներով: [illegible]

[illegible] ները, ինչ Հռոմում: Միեւնույն հարցերը, առանց փոփոխությունների»:

Եթե Անդրեոտիի կրիայի քայլերով շարժվող գործը հասնի է Իտալիային, ապա Անդրեոտին որպես մեղադրյալ արտասովոր է: Նա Իտալիայի հզորության մարմնավորումն էր, երկրորդ աշխարհամարտից հետո գրեթե բոլոր կառավարությունների [illegible]

անոմալիա քաղաքական դեմք, ով կիսել է իր ժամանակը խորհրդարանի եւ դատաքննչական մեկուսարանի միջեւ: Երեւում է, նա գովասանքի է արժանանում պարտականությունների առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնելու համար, լինի մաֆիայի նախկին վարձու մարդասպանի վկայություններին նրա արձագանքները, թե Սենատի արտգործհանձնաժողովում ՆԱՏՕ-ի ծավալման բանավեճերը:

«Հանձնաժողովի 25 անդամների մեջ Անդրեոտին այն քչերից է, ում կարելի է մտապես վստահել որպես պատրաստված, աշխատասեր եւ կոմպետենտ մի գործչի», ասում է նրա գործընկերներից մեկը, ով հատկապես գնահատում է բարձրաստիճան պաշտոնյայի խորաթափանցությունը եւ զգացմունքազերծ վերաբերմունքը միջազգային հարաբերություններում:

Անդրեոտին միշտ էլ արտասովոր է եղել Հռոմի կարդինալ, ով ամեն օր պատարագ է հաճախում, միաժամանակ Մաքիավելլիի ոճի գործիչ, որը [illegible]

հայտնի էր որպես «Քեռի Ջուլիո»:

Դատավարությունը կենտրոնանում է Պալերմոյի դատախազների ներկայացրած վերջին փաստարկների վրա. ասում են, որ վարչապետ Անդրեոտին եւ մաֆիայի «արքայից արքան» Սալվատորե Ռիինան համբույրներ են փոխանակել, որը չի վրիպել ոմանց աչքերից:

«Երեք դատախազներից յուրաքանչյուրն էլ ուզում է խոսել, սակայն տեսնելով, թե ինչպես են նրանք նախապատրաստվում, կարելի է ենթադրել, որ դատավարությունը դեռ մեկ ամիս չէ, որ շարունակվելու է», ասում է Կոպպին, որը Իտալիայի ամենահայտնի դատապաշտպաններից է: Հետո, երբ նրանք կսկսեն հարցնել, թե Անդրեոտին ո՞ր այտն է համբուրել, ձախ, թե աջ, ինչպիսի՞ համբույր էր դա, երկար ժամանակ կանցնի»:

Այս դատավարությունը հավանաբար կավարտվի 1998-ի ամռանից ոչ շուտ: Եթե Անդրեոտին մեղավոր ճանաչվի, ապա, այնուամենայնիվ, վերջնական դատավճիռը դեռեւս շատ հեռու կլինի, քանի որ Իտալիայում պատիժը կրում են բողոքարկման ընթացքից հետո միայն: Իտալիայում հինգ տարի առաջ սկսած կաշառակերության եւ կոռուպցիայի սկանդալների ալիքից հետո, որի հետեւանքով խարխլվեց Անդրեոտիի քաղաքական համակարգը, շատ պաշտոնյաներ, որոնք մեղադրվում էին մաֆիայի հետ համագործակցությունում, վերջնական դատաստանի են ենթարկվել եւ այժմ բանտում են:

«Ես մի ուսուցիչ ունեի, որ մի անգամ ասաց, թե Իսպանիան [illegible]

Ար. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Թատերականացված հանդիսություն Ծաղկաձորում՝ նվիրված 31-րդ Մենդելեեւյան միջազգային օլիմպիադային

Ինչպես նախապես տեղեկացրել էինք, մայիսի 4-ին Ծաղկաձորում մեկնարկեց Մենդելեեւյան 31-րդ միջազգային օլիմպիադան, որի բացման հանդիսությունը տեղի ունեցավ գրողների ստեղծագործական տան դահլիճում՝ 8 տարբեր երկրների հանրապետական օլիմպիադաների հաղթողների, ճանաչված գիտնականների եւ բազմաթիվ հյուրերի մասնակցությամբ։ Թատերականացված հանդիսության ընթացքում օլիմպիադայի մասնակիցներին ողջունեցին ՀՀ գիտության եւ կրթության նախարար Արտաշես Պետրոսյանը, օլիմպիադայի կազմկոմիտեի պատվավոր նախագահ Դավիթ Սարկիսովը, Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպան Անդրեյ Ուռնովը, կազմկոմիտեի համանախագահ Յուրի Ուստենյուկը, ՀՀ առեւտրի փոխնախարար Նինա Ասմարյանը, Անանիա Շիրակացի լիցեյի տնօրեն Աշոտ Ալիխանյանը, կրթության զարգացման հիմնադրամի նախագահ Աշոտ Բլեյանը, ժյուրիի նախագահ, Երեւանի բժշկական համալսարանի ռեկտոր Լիդա Սահակյանը։ Օլիմպիական դրոշը բարձրացրեց 28-րդ Մենդելեեւյան միջազգային օլիմպիադայի մրցանակակիր, Շիրակացի լիցեյի շրջանավարտ Սոնա Թումանյանը։ Բացման արարողությունն ավարտվեց ՀՀ կրթության նախարարության կանանց կամերային երգչախմբի համերգով, որի ընթացքում հնչեցին արեւմտաեվրոպական կոմպոզիտորների ստեղծագործություններ, կոմիտասյան եւ այլ մեղեդիներ։

Օլիմպիադայի ծրագիրն ընդգրկում է մրցույթի տեսական եւ փորձնական փուլերը, աշակերտական զեկուցումներ, սեմինարներ, հանդիպումներ երեւանցի դպրոցականների հետ, աշակերտական կոնֆերանս եւ ծավալուն ճանաչողական-մշակութային ծրագիր՝ այցելություն Սեւանա լիճ, Մատենադարան եւ այլ թանգարաններ, Բյուրականի աստղադիտարան, Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր, Սբ. Էջմիածին, ընդունելություն Վեհարանում, ներկայացում Կամերային թատրոնում։

Օլիմպիադայի կազմկոմիտեի եւ ժյուրիի եզրափակիչ նիստը տեղի կունենա մայիսի 9-ին, Կոմիտասի կամերային երաժշտության տանը, իսկ փակման արարողությունը կավարտվի տոնական համերգով։ Նույն օրը դպրոցականները կհավաքվեն հրաժեշտի խարույկի շուրջ։

Մենդելեեւյան 31-րդ օլիմպիադան, որ առաջին անգամ է անցկացվում Ռուսաստանից դուրս, նախաձեռնել են ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը, Հայաստանի դպրոցականների օլիմպիական շարժումը, Ռուսաստանի քիմիական ընկերությունը, Երեւանի պետական բժշկական համալսարանը, Մոսկվայի պետհամալսարանի քիմիական ֆակուլտետը, Մենդելեեւի անվ. ռուսական քիմիկատեխնոլոգիական համալսարանը, Հայաստանի Անանիա Շիրակացի ազգային լիցեյը, «Քիմիան եւ կյանքը 21-րդ դար» ամսագիրը, Մոսկվայի քիմիական նոր տեխնոլոգիաների պետական ակադեմիան։ Օլիմպիադայի գլխավոր հովանավորներն են «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը, Երեւանի քաղաքապետարանը, «Հայկական ավիաուղիներ», «Մենատեպ» բանկը, ինչպես նաեւ ՀՀ տրանսպորտի, առեւտրի, մշակույթի, բնապահպանության նախարարությունները, «Նաիրիտ» գիտարտադրական միավորումը, «Քիմպրոմսարքավորում», «Մոռեակսիտ», «Լավանդա» միավորումները, Երեւանի Կամերային թատրոնը։

Օլիմպիադայի երեք հաղթողներն առանց քննությունների կընդունվեն մոսկովյան եւ հանրապետական բուհերի քիմիական ֆակուլտետներ։

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Օհան Դուրյանը՝ գեղխորհրդի նախագահ

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հանրապետության ժողովրդական արտիստ Օհան Դուրյանն ընտրվել է Հայֆիլհարմոնիայում ստեղծված գեղարվեստական խորհրդի պատվավոր նախագահ։

«Արմենիա» համույթի ելույթը

Իր առաջին քայլերն է անում նորաստեղծ «Արմենիա» երգի-պարի համույթը, որի ղեկավարն է հանրապետությունում ճանաչված երգիչ Էդվարդ Բեգլարյանը։ Այդ առաջին քայլերից մեկն էլ Արարատյան հայրապետական թեմի Մալաթիայի հայորդաց տանը կայացած համերգն էր, որը ջերմորեն ընդունվեց։

Համույթի ծրագրի առաջին բաժնում տեղ էին գտել հայ մարդու հոգուն հարազատ եւ նրա կենցաղը լավ ներկայացնող աշխատանքային երգերը։ Դրանց կատարումները զուգակցվում էին հայ բանաստեղծների (Հ. Թումանյան, Դ. Վարուժան...) ստեղծագործությունների կատարմամբ։ Ասմունքող՝ Գոհար Մկրտչյան։

Ծրագրի երկրորդ բաժինը նվիրված էր արցախյան երգերին ու պարերին։ Այս բաժնում նույնպես հանդես եկավ Գոհար Մկրտչյանը՝ Ղարաբաղի բարբառով կարդալով մի քանի երգիծական նովելներ։

Ե. Չարենցի ծննդյան 100-ամյակի առթիվ դերասան Համբարձում Սահակյանը կարդաց մեծ բանաստեղծի «Երազ տեսա», «Էլի գարուն կգա», «Ծիածան» եւ ուրիշ ստեղծագործություններ։

Հանդիսականների համար անակնկալ էր գուսանական երգերի շարքում ընդգրկված գուսան Խաչիկ Մարտիրոսյանի քնարական ու սիրային «Արի, արի», «Յարիս սերը», «Ես աղջիկ եմ սարեցի» եւ ուրիշ երգերը, որոնք կատարեցին Էդվարդ Բեգլարյանն ու Սոնա Թորոսյանը։ Իսկ գուսանը օրերս լույս տեսած իր երգերի անդրանիկ ժողովածուն նվիրեց Հայաստանի Ազգային եւ երաժշտական հանրապետական գրադարաններին։

Համերգը եզրափակվեց Նունե Բունիաթյանի «Ղարաբաղի պար»-ով եւ Խաչատուր Ներսիսյանի «Հայաստան երկիր» երգով։

ՀՐԱՉՅԱ ՏՈՒՆԱՆՅԱՆ

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Միջազգային գիտաժողովների շարք. Պատմական Հայաստանի քաղաքները եւ նահանգները

«Յառաջ» թերթի ապրիլի 29-ի համարը տեղեկացնում է, որ մայիսի 17-ին եւ 18-ին Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանում տեղի կունենա պատմական Հայաստանի քաղաքներին եւ նահանգներին նվիրված բազմամասնագիտական գիտաժողովների շարքից առաջինը՝ նվիրված Վան-Վասպուրականին։ Գիտաժողովը կազմակերպել է համալսարանում հայ կրթական հիմնարկության հաստատած հայ ժողովրդի արդի պատմության ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանը, օժանդակությամբ Գրիգոր Նարեկացու անվան հայկական հետազոտությունների ամբիոնի ու հայերեն լեզվի եւ գրականության այցելու դասախոս պրոֆեսորի օգնական Պիտեր Քոուիի։

Վան քաղաքին (հին շրջանից մինչեւ քսաներորդ դար) նվիրված գիտաժողովը անց է կացվելու համալսարանի «Ռոլֆ Հոլ» դահլիճում հետեւյալ ծրագրով։

Շաբաթ, մայիսի 17-ին, ժամը 9.30-12.30։

«Ներածություն։ Հայկական Վանը»–Ռիչարդ Հովհաննիսյան Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանից։

«Վանը եւ հիշողության հարատեւությունը»–Ջեյմս Ռասլ Հարվարդ համալսարանից։

«Վասպուրականի թագավորությունն ու նրա պատմագիրը»–Ռոբերտ Թոմսոն Օքսֆորդ համալսարանից։

«Վասպուրականի եւ Անիի թագավորությունների փոխհարաբերությունները»–Պիտեր Քոուի Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանից։

«Վանա լճի շրջանի արվեստը» (սահիկներով)–Ալիս Թեյլոր Լոս Անջելեսից։

«Վանը մոնղոլ-թուրքմենական տիրապետության տակ»–Տիգրան Գույումջյան Կալիֆոռնիայի պետական համալսարանից (Ֆրեզնո)։

Կեսօրից հետո ժամը 14.00-17.30

«Խրիմյան Հայրիկը եւ Վանի գավառական գրականությունը»–Ռուբինա Փիրումյան Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանից։

«Հայկական պատասխանը Վանի 1880-81 թթ. սովին»–Արա Սարաֆյան Կոլումբիա համալսարանից։

«Հայկական հեղափոխական կազմակերպությունները ու 1895-96 թթ. Վանի պաշտպանությունը»–Ստեփան Աստուրյան Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանից։

«Վան-Վասպուրական նահանգի ժողովրդագրական վիճակագրությունը 1848-1914 թթ.»–Սարգիս Քարայան Կամարիլո նահանգային հիվանդանոցից։

«Վանը 20-րդ դարի սկզբին» (սահիկներով)–Անահիտ Տեր-Մինասյան Փարիզի Սորբոն համալսարանից։

Կիրակի, մայիսի 18-ին, ժամը 13.30-17.30

«Լուսանկարային հիշողություններ հայկական Վանից» (սահիկներով)–Տիգրան Գույումջյան Կալիֆոռնիայի պետական համալսարանից (Ֆրեզնո)։

«Վանի ինքնապաշտպանությունը 1915 թվին»–Անահիտ Տեր-Մինասյան Փարիզի Սորբոն համալսարանից։

«Թուրքական աղբյուրներ հայկական Վանի մասին»–Կլայվ Ֆոս Մասաչուսեթսի համալսարանից (Բոստոն)։

«Գուրգեն Մահարին եւ Վանի բոցերը»–Մարկ Նշանյան Կոլումբիա համալսարանից։

«Վասպուրականի ճարտարապետական ժառանգությունն ու հիշողության շերտերի պահպանումը» (սահիկներով)–Նաիրի Համբիկյան Կահիրեից (Եգիպտոս)։

«Ամփոփում, քննարկում եւ եզրափակում»–Ռիչարդ Հովհաննիսյան։

Մուտքը միջազգային այս եզակի կոնֆերանսին ազատ է։

Հ. Օ.

ԵՐԵՎԱՆ

Կյանքի երաշխիքը

Պրոֆ. Հակոբ Գրգեարյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ

Լրացավ Երեւանի ժողովրդական տնտեսության պետական ինստիտուտի տնտեսական աշխարհագրության ամբիոնի պրոֆեսոր Հակոբ Ղազարոսի Գրգեարյանի ծննդյան 70 տարին։ Մարդ, որի ողջ գիտակցական կյանքն ու գործունեությունը նվիրաբերում է հայրենի գիտությանը, մատաղ սերնդի դաստիարակությանը, բանականության, արդարության, բարու եւ արժանավայել ապրելու սկզբունքներին։

Հակոբ Գրգեարյանը ծնվել է 1927 թ. փետրվարի 22-ին, Եգիպտոսի Զակազիկ քաղաքում, ծառայողի ընտանիքում։ Հայրը ծնունդով սեբաստացի էր, մայրը՝ Վանի հանրահայտ Այգեստանից, պապը Վանի 1915 թ. ինքնապաշտպանության զինվորական մարմնի նախագահ Արմենակ Եկարյանի քենակալն էր՝ հերոսամարտի ակտիվ մասնակից Գրիգոր Արարքցյանը՝ Ֆահրատը։

Հայրենի հողից արմատախիլ արված ընտանիքը 1930 թ. Զակազիկի Արմենակ Կամսարական ծխախոտի ֆաբրիկայի փակվելուց հետո տեղափոխվում է Կահիրե։ Տեղի Մխիթարյան միաբանության վարժարանում փոքրիկ Հակոբը ստանում է թերի միջնակարգ կրթություն։ Այնուհետեւ նա ուսումը շարունակում է Կահիրեի ամերիկյան համալսարանում Աբրահամ Լինկոլնի անվան քոլեջում, որն ավարտում է 1945 թ.։

Հայրենիքի գաղափարը՝ իբրեւ փրկության միակ հանգրվանի, մշտապես կարեւորվում էր Գրգեարյանների ընտանիքում։ 1947 թ. իրականանում է վաղեմի երազանքը. Եգիպտոսից ներգաղթող առաջին իսկ կարավանով նրանք հայրենադարձվում են Խորհրդային Հայաստան եւ բնակություն հաստատում Երեւանում։ Մեկ տարի սովորելով Խ. Աբովյանի անվան հայկական մանկավարժական ինստիտուտի հայրենադարձ պատանիների համար կազմակերպված նախապատրաստական դասընթացներում, Հակոբ Գրգեարյանը 1948 թ. ընդունվում է նույն ինստիտուտի աշխարհագրական ֆակուլտետ, որն ավարտում է 1952 թ. գերազանցության դիպլոմով։

Այնուհետեւ սկիզբ է առնում ապագա գիտնական մանկավարժի աշխատանքային գործունեությունը. 1954-1959 թթ. ԵրՊԻ տնտեսական աշխարհագրության ամբիոնում աշխատում է որպես ավագ լաբորանտ, 1959-1967 թթ. ՀԽՍՀ ԳԱ երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտի աշխարհագրության բաժնում սկզբում կրտսեր, իսկ 1966 թ. ավագ գիտաշխատողի պաշտոններում։ Այդ տարիներին Հակոբ Գրգեարյանը անմիջական եւ ակտիվ մասնակցություն է ցուցաբերում «Հայկական ԽՍՀ ատլասի» (1961 թ.) կազմման եւ հրատարակման աշխատանքներին, հեղինակում է «Բնակչությունը եւ կուլտուրական շինարարությունը» բաժնի 12 քարտեզներ եւ տեքստեր։ 1965 թ. ԵրՊԻ-ում պաշտպանելով թեկնածուական թեզը, «Հայկական ԽՍՀ բնակչության աշխարհագրություն» թեմայով, 1966 թ. արժանանում է աշխարհագրական գիտությունների գիտական աստիճանի։

1967-1970 թթ. Հակոբ Գրգեարյանը որպես «Հայկական սովետական հանրագիտարանի գիտախորհրդի խմբագրության վարիչ, լրջորեն զբաղվում է ընդհանուր բառացանկի կազմման եւ առաջին հատորի նախապատրաստական աշխատանքներով։ Հետագա տարիներին եւս իբրեւ հեղինակ եւ քարտեզագրության գիտաճյուղային խորհրդի նախագահի տեղակալ՝ նա շարունակում է մասնակցել հանրագիտարանի հրատարակման ազգօգուտ գործին։

Երիտասարդ եւ ձգտող գիտնականը շուտով անցնում է մանկավարժական աշխատանքի ԵրՊԻ տնտեսական աշխարհագրական ամբիոնում։ 1972 թ. նրան շնորհվում է դոցենտի կոչում։ 1975 թ. ԵրԺՏԻ հիմնադրման օրվանից Հ. Գրգեարյանը դոցենտի պաշտոնով աշխատանքի է անցնում նորակազմ տնտեսական աշխարհագրության ամբիոնում։ 1990 թ. նա մրցույթով ընտրվում է նույն ամբիոնի պրոֆեսորի պաշտոնում։

Այդ տարիների ընթացքում Հ. Գրգեարյանը չի սահմանափակվում միայն վստահված պաշտոնում աշխատելով. նա եռանդով մասնակցում է մի շարք ծրագրերի, ուսումնա-մեթոդական նյութերի, նոր դասընթացների, դասախոսությունների տեքստերի կազմման, ամբիոնի գիտահետազոտական եւ տնտպայմանագրային աշխատանքներին։

Պրոֆեսորը, բացի ընդհանուր տնտեսական աշխարհագրության հարցերի ուսումնասիրությունից, մասնավորապես բնակչության աշխարհագրությունը, զբաղվում է նաեւ թեմատիկ քարտեզագրությամբ. հեղինակ է մի շարք խոշորամասշտաբ (1:200000) սոցիալ-տնտեսական քարտեզների (Հայկական ԽՍՀ հանդակների, Հայկական ԽՍՀ գյուղատնտեսական արտադրության, ՀԽՍՀ բնակչության, եւ ՀԽՍՀ բնակչության կենցաղային սպասարկման եւ այլն)։ Նա իր գիտական ներուժն օգտագործել է նաեւ միջնակարգ դպրոցի դասագրքերի թարգմանության

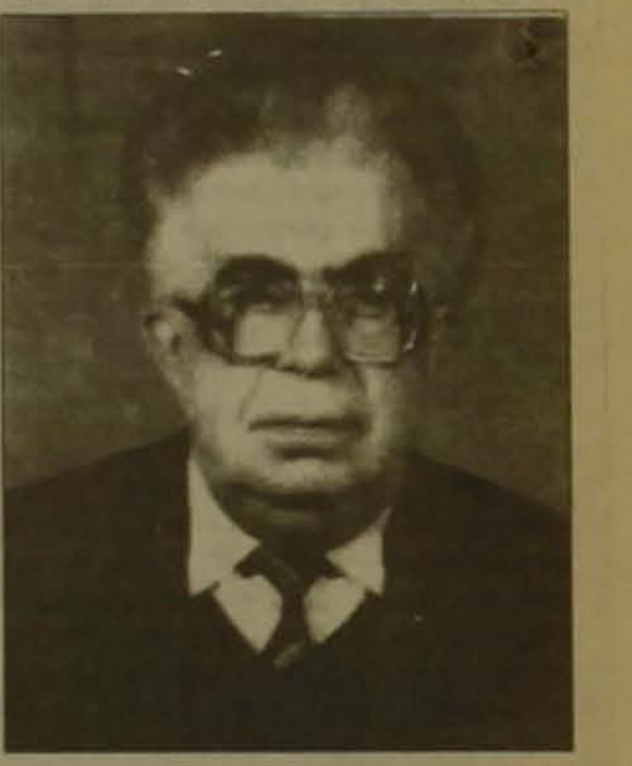

անհրաժեշտ եւ անչափ կարեւոր գործում (ֆիզիկական աշխարհագրություն (օժանդակ դպրոցների համար), «Մայրցամաքների աշխարհագրություն», «ԽՍՀՄ տնտեսական աշխարհագյուղատնտեսական գրություն» ուսուցիչների համար մեթոդական եւ օժանդակ գրականություն, ինչպես «Մայրցամաքների աշխարհագրության մեթոդական ձեռնարկ», «Աշխարհագրության դասագրքի էջերից դուրս», «Պատմված քարտեզի մասին» եւ այլն)։ Կազմել եւ հրատարակել է մի շարք բառարաններ («Հայկական ԽՍՀ աշխարհագրական անունների համառոտ բառարան» (հեղինակակից՝ Ա. Ասլանյան), «Աշխարհագրական անունների բառարան» երկու հատորով՝ Ա-Կ եւ Հ-Ֆ (Ն. Հարությունյանի հեղինակակցությամբ), «Տնտեսական աշխարհագրության տեղեկատու բառարան» (Ն. Հարությունյանի հեղինակակցությամբ) եւ բազմաթիվ այլ գիտական մեծարժեք աշխատություններ։

Բազմավաստակ գիտնականը դեռ ունի չիրագործված ծրագրեր։ Այժմ աշխատում է «Աշխարհագրական տերմինների հնգալեզու (հայերեն-անգլերեն-գերմաներեն-ռուսերեն-ֆրանսերեն) հանրագիտական բառարանի» վրա (մոտ 80 մամուլ ծավալի), որը ծրագրել է ավարտել մոտ ժամանակներս։ Առաջիկայում եւս շատ այլ անելիքներ ունի։

Պրոֆ. Հակոբ Գրգեարյանի՝ դասական աշխարհագրագետի համբավը շատ հեռուներն է գնացել, մինչեւ ԱՊՀ եւ արտասահմանյան այլ երկրներ։ Եվ նա իր մասնագիտության բնագավառում ստեղծել է մի ուղղություն, որով ընթացել եւ այսօր էլ ընթանում են երիտասարդ շատ մասնագետներ։

Ողջամտորեն եւ արժանավայել կառուցված մարդկային կյանքը նաեւ հասարակական բարօրության եւ ծաղկման երաշխիք է։ Այս խոսքերը բարձրագոչ չեն հնչում պրոֆեսոր Հակոբ Գրգեարյանի՝ բազմավաստակ եւ միշտ բազմազբաղ գիտնականի պարագայում։ Պատահական չեն այն ջերմ սերն ու համակրանքը, որ տածում են նրա նկատմամբ ուսանողները, գործընկերները, բուհի ղեկավարությունը, բոլոր նրանք, ովքեր գեթ մեկ անգամ բախտ են ունեցել առնչվելու վաստակաշատ գիտնական մանկավարժի՝ հայ մարդու հետ։

ՍՈՒՐԵՆ ՕՀԱՆՅԱՆ
Երեւանի ժող. տնտ. պետական ինստիտուտի տնտեսական աշխարհագրության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր
Էկոլոգիայի միջազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՄՈՒԼ

Սառա Պետրոսյանը, Վալերի Այդինյանը եւ Կարինե Խոդիկյանը՝ մրցույթի հաղթողներ

Հայաստանում ազատ մամուլի կայացումը հուզում է միայն օտարերկրյա դեսպաններին

Մայիսի 3-ը մամուլի ազատության միջազգային տոնն է, եւ վերջինիս նվիրված ՄԱԿ-ի հասարակական կապերի եւ տեղեկատվության բաժնի հայտարարած մրցանակաբաշխությունը Հայաստանում առաջին անգամ էր անցկացվում։ Այդ օրը Ժուռնալիստի տան դահլիճում հավաքվել էին Հայաստանում հավատարմագրված օտարերկրյա դիվանագետներ, ՄԱԿ-ի Հայաստանյան գրասենյակի պաշտոնյաներ, լրագրողներ՝ մասնակցելու 1997 թ. մրցանակի շնորհման արարողությանը։ Հրավիրված դեսպան այրերը, սկսած ՀՀ նախագահից, բացակայում էին՝ ստիպելով մտածել, որ Հայաստանում ազատ մամուլի կայացմամբ շահագրգռված են միայն օտարերկրյա դեսպանները։ Լրագրողների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանի բացման խոսքից հետո ՄԱԿ-ի հասարակական կապերի եւ տեղեկատվության բաժնի ներկայացուցիչ Էնկու Կերեդեն ողջունեց ներկաներին՝ նշելով լրագրողական համերաշխության կարեւորությունը ազատ խոսքի կայացման գործում։ Ասում են, որ Հայաստանում մամուլն ազատ է, բայց ոչ անկախ. ուրեմն դեռ շատ անելիք ունենք, ասաց նա։

Ժողովրդավարության հաստատման գործում մամուլի հսկայական դերի մասին խոսեցին եւ իրենց երկրներում ազատ մամուլի ձեւավորման առանձնահատկություն[illegible] ներկայացրին Հունաստանի, Չինաստանի, Եգիպտոսի, Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի, ԱՄՆ եւ Ռուսաստանի դեսպանները, TACIS-ի ներկայացուցիչ Ջոն Լինը, Միացյալ նահանգների տեղեկատվական գործակալության հայաստանյան ներկայացուցիչ Մորգան Լիդիքը։ Հայաստանում մամուլի ազատականացմանը խոչընդոտող գործոններին անդրադարձան ԵՊՀ լրագրության ամբիոնի վարիչ Գառնիկ Անանյանը, «Այժմ» թերթի գլխավոր խմբագիր Վիգեն Սարգսյանը, «Գոլոս Արմենիի» թերթի գլխավոր խմբագիր Ֆլորա Նախշքարյանը։

ԱՄՆ դեսպան Պիտեր Թոմսենը հիշեցրեց ԱՄՆ երրորդ նախագահի Թոմաս Ջեֆերսոնի այն միտքը, որ եթե ընտրելու լինեի մամուլի եւ կառավարության միջեւ, պիտի կնախընտրեի փակել կառավարությունը։ Մեր իշխանությունները, սակայն, հեռու են Ջեֆերսոնի լայնախոհությունից, եւ ազատ մամուլի գոյատեւման հնարավորությունները շարունակ նվազում են. հայ լրագրողների այս մտահոգությունը փաստեց Վիգեն Սարգսյանը՝ հիշեցնելով հայ իշխանավորներից մեկի արձագանքը Ջեֆերսոնի հիշյալ արտահայտությանը. «Ջեֆերսոնը կատակել է, իսկ դուք լուրջ եք ընդունել»։ Ռուսաստանի դեսպան Անդրեյ Ուրնովը նույնպես անդրադարձավ Ջեֆերսոնին՝ «աննպատակահարմար համարելով» կառավարությունը փակելու գաղափարը, քանզի եթե կառավարությունը փակվի, ապա լրագրողները քննադատելու բան չեն ունենա։

Մրցույթի դատակազմի (ժյուրիի) անդամ «Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը կարեւորեց նման մրցանակաբաշխության անցկացումը՝ շնորհակալություն հայտնելով մրցույթի կազմակերպիչներին, հատկապես Էնկու Կերեդեին։ Պրն Ավետիքյանը ներկայացրեց դատակազմի անդամներին եւ ամփոփեց մրցույթի արդյունքները. «Ներկայացված էին 46 լրագրողների 55 հոդվածներ 9 տարբեր թերթերում հրատարակված, ինչպես նաեւ «Երեւան» վերլուծական կենտրոնի հոդվածների հատընտիր ժողովածում, որը, սակայն, ենթակա չարվեց, քանզի չէր նախատեսված մրցույթի պայմաններով։ Պակասում էին լրագրողական հետաքննությունները, տնտեսական բնույթի հոդվածները գրված էին բարձր մասնագիտական մակարդակով, բայց չէին համապատասխանում լրագրողական չափանիշներին, շատ էին վերլուծական հոդվածները։ Ժամկետները սեղմ էին եւ լրագրողների մասնակցությունը սահմանափակ էր։ Որոշումներն ընդունվեցին փոխզիջման եւ կոնսենսուսի սկզբունքով։ Երկրորդ փուլ անցած 13 լրագրողներից ընտրվեցին 7-ը եւ միայն երեկ որոշվեցին հաղթողները։ Առաջին մրցանակ ցավոք չշնորհվեց, քանի որ չկար այն բացարձակ մակարդակը, որ ակնկալվում էր։ Փոխարենը երեք հեղինակների շնորհվեցին երկրորդ մրցանակներ, որոնց հոդվածները տարբեր չափանիշներով համապատասխանում էին ելակետային սկզբունքներին, սահմանվեց նաեւ հատուկ մրցանակ նվիրվածության եւ խիզախության համար»։

Մրցանակակիրներին ներկայացրեց Էնկու Կերեդեն. Սառա Պետրոսյան («Ողջաբերդ. Աղետյալ գյուղ առանց կարգավիճակի», «Ազգ»), Վալերի Այդինյան («Տաղանդը փարաքարի թերթով». Մամուլի [illegible] «Հայաստանի Հանրապետություն») եւ Կարինե Խոդիկյան («Աբսուրդի թատրոնի մասնակիցները», «Գարուն» ամսագիր)։ Հատուկ մրցանակը շնորհվեց Կարեն Թորոսյանին «Զրույցներ Մարկ Ավրելիոսի հետ. դեկտեմբերի վերջին» հոդվածի համար («Ուրարտու»), որն անկողնում գամված շարունակում է զբաղվել լրագրությամբ։

Շնորհավորելով մեր գործընկերներին, հուսանք, որ առաջիկա մրցանակաբաշխություններում լրագրողների մասնակցությունն ավելի լիարժեք կլինի, եւ առաջին մրցանակին համապատասխանող «բացարձակ մակարդակը» չի ուշանա։

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԵՂԵՌՆ-82

Ապրիլի 24-ի ոգեկոչումը քրդական «Օզգյուր պոլիտիկա» օրաթերթում

Ինչպես տեղեկացնում է Փարիզի «Յառաջը», քրդական «Օզգյուր պոլիտիկա» օրաթերթն այս տարի դարձյալ անդրադարձել է Հայկական ցեղասպանության հարցին։ Ապրիլի 23-ի համարում տպագրվել է Ֆ. Համըք Սյոնմեզի հոդվածաշարի առաջին մասը՝ «Թուրք մտավորականը պատմական պարտականություն ունի» խորագրով։ Ենթախորագրում նշվում է. «Ցեղասպանական գերիշխանությունը 82 տարի անընդմեջ նահատակներին թաղելու առիթ չի տված հայ ժողովրդին։ Ցեղասպանության հանցանքն ուրանալով՝ նա շարունակում է այդ նահատակներին բարոյապես անարգել։ Այս պատճառով, մենք, որ քիչ թե շատ գիտակից ենք կատարվածին, այլեւս երբեք չենք հանդուրժելու նման բան։ Պիտի չթույլատրենք, որ բարբարոս գերիշխանությունը անարգի այդ նահատակներին»։ Այս նախաբանից հետո հոդվածագիրը Իվ Տերնոնից մեջբերումներ կատարելով՝ անդրադարձել է թուրք իշխանությունների կողմից, մարդկության դեմ գործված այս ոճրի ուրացմանը եւ նրան միջազգային ճանաչման արժանացնելու անհրաժեշտությանը։ Նա նշել է, թե ամբողջ 80 տարի թուրք իշխանությունը գլխավորողներն իրենց գործած ամոթալի հանցանքի կատարյալ գիտակցությամբ, մեծ համառություն ու անտարբերություն ցուցաբերելով ուրացել են ու դիմել միջազգային հանրային կարծիքը մոլորեցնելու զանազան միջոցների։ Ասվածի որպես լավագույն օրինակ հոդվածագիրը մեջբերել է վարչապետ Էրբաքանի հետեւյալ սահմանումն իր ազգի մասին. «Մեր ազգը պատմության մեծագույն ու ամենից պատվավոր ազգն է։ Օրինակելի քաղաքակրթություններ հիմնած, մարդկությանը լուսավորած եւ նրան սովորեցրած, թե ինչ բան է բարոյականը, ինչ բան է առաքինությունը»։

Նույն էջի վրա թերթը նաեւ հարցազրույց է տպագրել հայտնի պատմաբան պրոֆեսոր Վահագն Տատրյանի հետ, եւ լուսանկար նրա «Ցեղասպանություն» հատորի թուրքերեն հրատարակությունից։

Ապրիլի 24-ի համարում թերթը տպագրել է հոդվածաշարի երկրորդ եւ վերջին մասը՝ «Բնաջնջումի անունը՝ ԱՂԵՏ» վերնագրով, որտեղ վերջին բառը հայերեն, բայց լատինատառ է ներկայացվել եւ հոդվածում բացատրվել, թե ինչ է նշանակում։ Հոդվածի ենթախորագրերն են. «Արյունոտ վերքը, հայ ժողովրդի հիշողությունը եւ հաշիվը, որ պետք է պահանջել», «Ո՞րն էր հայ ժողովրդի կոտորման պատճառը», եւ «Պատմական պարտականությունը եւ կոտորելու համար հայացված քրդականությունը»։ Հետաքրքրական է, որ հարցազրույցում, որը նույնպես շարունակվել է թերթի հաջորդ օրվա համարում, պրոֆեսոր Տատրյանը անդրադարձել է քրդական մասնակցությանը հայկական կոտորածներին։

«ՂՈՂԱՆՋ ՀԻՇԱՏԱԿԻ»

Մայիսի 9-ին հաշված օրեր են մնացել։ Օր, որ հայոց նորօրյա պատմության էջերում պիտի դրոշմվի ընդմիշտ ոսկե տառով. ՇՈՒՇԻ։

Այդ նպատակով նորաստեղծ «ՀՈՒՅՍ-ՎԱՐԴԱՆ» բարեգործական հիմնադրամը (որի նպատակն է օգնել զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին), հայկական հեռուստատեսության «ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» ա/ը եւ Աֆղանստանի պատերազմի վետերանների միությունը մայիսի 9-ին Արամ Խաչատրյանի համերգային մեծ դահլիճում կազմակերպում են «ՂՈՂԱՆՋ ՀԻՇԱՏԱԿԻ» բարեգործական հեռուստամարաթոն՝ նվիրված Արցախյան գոյամարտում նահատակված զինվորների հիշատակին ու Շուշիի ազատագրման 5-րդ տարեդարձին, որի ընթացքում հանգանակված ողջ հասույթը [illegible] այդ ընտանիքներին։

Ում համար թանկ է հիշատակը ընկածների եւ պարտքի ու պատասխանատվության զգացումը, մարաթոնի կազմկոմիտեն մայիսի 9-ին հրավիրում է Արամ Խաչատրյան համերգասրահ։

Կներկայացվեն դրվագներ Արցախյան գոյամարտի, Շուշիի հերոսական էջերից, հիշարժան տարեթվեր, ժամանակագրական տվյալներ, ինչպես նաեւ հանդես կգան հանրապետության լավագույն երգիչ-կատարողներ, համույթներ, ասմունքողներ։

Կվաճառվի նաեւ այդ ազատամարտում զոհված Դուշման Վարդանի մասին պատմող «Մեր պապեր, Շուշին ազատագրված է, հանգստացեք» գիրքը։

Տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել 53-45-44, 53-83-99 հեռախոսահամարներով կամ այցելել Երեւան, Պուշկինի 43ա, Հիմնադրամի եւ մարաթոնի կազմկոմիտե։

Մուտքն ազատ է։

Հիմնադրամի հաշվի համարն է՝ Հայէկոնոմբանկ, կոդ 16319,
Հ/Հ 8156487/700, տարադրամային հաշիվ 8145803

Մարաթոնի կազմկոմիտե

ԹԱՏԵՐԱՇՐՋԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄ

ՄՀԵՐ ՄԿՐՏՉՅԱՆ ԹԱՏԵՐԱՏՈՒՆԸ
ԳՈՅ ԹԱՏՐՈՆ-ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆ
ԱԶԱՏ ԹԱՏՐՈՆ
ԾՐԱԳՐՈՎ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ ԵՆ

ՀԱՄԼԵՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ
ԱՐՏԱԼՌՈՒԹՅՈՒՆ
Նախագիծ-ներկայացման պրեմիերան
ՄԱՅԻՍ 6, 8, 11 ԺԱՄԸ՝ 18.00

ՍԱՄՅՈՒԵԼ ԲԵՔԵԹԻ
GODO ՍՊԱՍԵԼԻՍ
ներկայացումը
ՄԱՅԻՍ 21,23 ԺԱՄԸ 19.00

«Գոյակ»

ՇՈՒՏՈՎ

ՀԱՅԱՐՏ

ԳՈՒՐԳԵՆ ԽԱՆՋՅԱՆ
ԲՈԼԵՐՈ

ՊԵՏԵՐ ՎԱՅՍ
ՄԱՐԱՏ ՍԱԴ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ
52.92.80 58.66.32 52.02.47

Երեւանցիներն ամենից ավելի նախընտրում են դիտել Մոսկվայի 1-ին ծրագիրը (ОРТ)

Ապրիլի 22-28-ին Երեւան քաղաքում ՀՀ կառավարությանն առընթեր տեղեկատվության եւ հրատարակչության վարչության «Լոգոս» հետազոտական-վերլուծական կենտրոնի կողմից անցկացվեց երեւանյան հասարակական գիտակցության ձեւավորման ուղիների եւ նրա վրա ազդեցություն ունեցող գործոնների, զանգվածային լրատվության միջոցների, նրանց շրջանառության եւ լսարանի վրա ներազդման առանձնահատկությունների ուսումնասիրման նպատակ հետապնդող զանգվածային սոցիոլոգիական հարցում (16-ից բարձր տարիք ունեցող 601 երեւանաբնակ հարցվողների շրջանում)։

Որ հեռուստաալիքներն եք առավել հաճախ դիտում	Դիտողների թիվը ընդհանուրից	Դիտողների տոկոսը ընդհանուրից
Հայկական հեռուստատեսության 1-ին ծրագիր	364	60.57
Հայկական հեռուստատեսության 2-րդ ծրագիր («Նոր») հեռուստաընկերություն	310	51.58
«Մայր Հայրենիք» հեռուստաընկերություն	80	13.31
«Ար» հեռուստաընկերություն	292	48.59
«Ա1+» հեռուստաընկերություն	34	5.66
«Դար 21» հեռուստաընկերություն	4	0.67
Կաբելային հեռուստաալիք	49	8.15
Մոսկվայի 1-ին ծրագիր (ОРТ)	540	89.85
Մոսկվայի 2-րդ ծրագիր (РТР) (ВГТРК)	447	74.38
ոչ մեկը	22	3.66
այլ պատասխան	3	0.5

(Ծանոթություն. հարցվողներին հնարավորություն է տրվել ընտրելու մինչեւ 5 պատասխան, ինչով եւ պայմանավորված է 100-ը գերազանցող ընդհանուր տոկոսի առկայությունը)

digitised by A.R.A.R.@

ADANA COMMERCIAL BANK

★ Ընդամենը 1% -ով կատարում ենք փոխանցումներ Մոսկվայից և Սանկտ-Պետերբուրգից 1 օրվա ընթացքում, իսկ աշխարհի այլ երկրներից՝ 3 օրվա ընթացքում անհատ և իրավաբանական անձանց համար:
★ Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք Master Card, Euro Card և սպասարկում ենք Master Card/ Euro Card, Visa, Diners Club, JCB:
★ Ընդունում ենք ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքներով

ԺԱՄԿԵՏ / ՏԱՐԱԴՐԱՄ	1 ԱՄԻՍ	2 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	9 ԱՄԻՍ	12 ԱՄԻՍ
USD DEM FRF	2.5%	5.0%	9.0%	18.0%	27.0%	36.0%
AMD RUR	3.0%	6.0%	10.0%	20.0%	30.0%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:
★ Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Դիմեցեք ԱԴԱՆԱ ԲԱՆԿ
Երևան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանության դիվանագետներից մեկը վաճառում է իր անձնական օգտագործման «Մերսեդես Բենց 190» մակնիշի ավտոմեքենան: Ավտոմեքենան «մուգ մետալիկ» (перламутровый) գույնի եւ բարվոք վիճակում է:
Ցանկացողները կարող են զանգահարել 280457 կամ 529830 հեռախոսահամարներով:

ԿԵՐԱՄԻԿԱ

մասնագիտացված խանութ-սրահը
առաջարկում է

իտալական, իսպանական, թուրքական հատակի, պատերի եւ արտաքին երեսպատման կերամիկական սալիկների լավագույն տեսականի:

Լավագույն որակ, մատչելի գներ, մասնագիտական սպասարկում, անվճար տեղափոխում:

Հասցեն Չարենցի 7. հեռ. 58-63-58. ֆաքս 55-74-34

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

«Սամսոն Գեւորգյան» անհատական ձեռնարկությունը, որը գրանցված է Հայաստանի Հանրապետության պետռեգիստրի Արաբկիրի տարածքային բաժնում:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեք սենյականոց բնակարան: Կիեւյան 11 շենք, 5-րդ մուտք, 5 հարկ, բնակարան 31: Գինը պայմանագրային, բարվոք վիճակում:
Հեռ.՝ 56-68-38

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ ննջասենյակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՍԱԹԻ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
SATI-ARMENIA

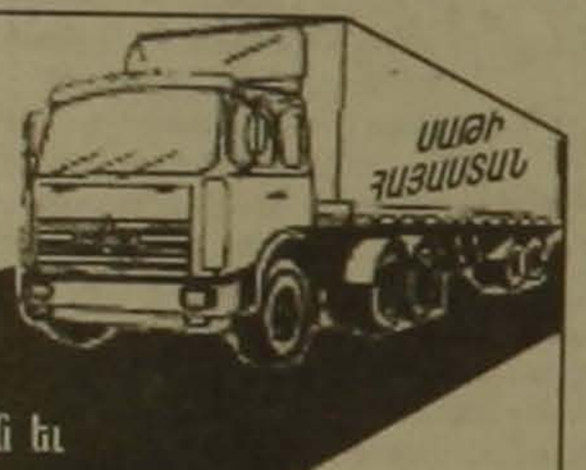

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲԵՌՆԱՓՈԽԱԴՐՈՒՄՆԵՐ
երկրագնդի ցանկացած երկրից Հայաստան եւ հակառակ ուղղությամբ

■ Մասնավորապես Իրան եւ Իրանի տարանցիկ ճանապարհներով Միացյալ Արաբական Էմիրություններ, Սիրիա, Թուրքիա, Հունաստան, Իտալիա, Թուրքմենստան, Տաջիկստան, Ղազախստան, Հնդկաստան եւ Չինաստան:
■ Արտահանման համար անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերի պատրաստում:

Հասցեն՝
Երեւան
Մեսրոպ Մաշտոցի պող. 21
Հեռ. 53-11-20
53-10-22
AT&T հեռ./ֆաքս 151383

ԴՈՒՔ ՈՒՆԵ՞Ք ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՊՐՈԲԼԵՄՆԵՐ

■ Ծառերի ապօրինի հատում
■ Թափոնների եւ աղբի այրում
■ Աղբի կուտակում
■ Օդի, ջրի, հողի աղտոտում
■ Ապօրինի շինարարություն
■ Այլ էկոլոգիական խնդիրներ

Որակյալ իրավաբան մասնագետների կողմից անվճար իրավական օգնություն ստանալու համար դիմեք շրջակա միջավայրի իրավական պաշտպանության հասարակական կենտրոն

Հասցեն. Երեւան 375009, Կորյունի փող. 8, բն. 8
Հեռ. 56 13 86

Windsor stock Trading Co LTD (Կիպրոս) եւ AMT Futures LTD (Լոնդոն) ֆիրմաները կմասնակցեն Կիպրոս Էքսպո-Հայաստան 97 ցուցահանդեսին, որը տեղի կունենա 1997 թ.-ի 4-7 մայիսի «Արմենիա 2» հյուրանոցի բիզնես սրահում:

■ *Ձեզ հնարավորություն կընձեռվի քննարկել մեր խորհրդատուների հետ միջազգային ֆինանսական համակարգերում ներդրումներ կատարելու, ինչպես նաեւ արտարժութային գործարքների, բորսային ապրանքների եւ ինդեքսների հետ կապված հարցեր:*
■ *Ուրախ կլինենք նաեւ համագործակցության եզրեր գտնել հայկական ձեռնարկությունների հետ տեղական շուկա մուտք գործելու համար:*
■ *Այցելեք եւ ծանոթացեք մեզ հետ:*

Windzor Stock Trading Co. LTD
P.O. Box 6526, Limassol Cyprus
Tel.: +375-5-376258
Fax: +375-5-350227
E-mail: winbro@zenon.logos.cv.net
Internet page: www.logimetrics.com/windzor
Ռուսախոս պարոն ԻՎԱՆ ԺԻՎԿՈՎԻՉ

AMT FUTVIZEZ LIMITED
55 Bishopsgate, London EC2N 3AH
Tel.: (44)-171-283.8352
Fax: (44)-171-2832441
Անգլախոս պարոն ՋՈՆ ԱԲՈՒԻՏԱԻ

ԱՄՆ դոլարի հարաբերությունը շվեյցարական ֆրանկին

ԽՈՍՈՒՄ ԵՆՔ ՌՈՒՍԵՐԵՆ, ԱՐԱԲԵՐԵՆ, ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԵՎ ՍԵՐԲԵՐԵՆ

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռ.՝ 581841, 523056

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):
Հեռախոս՝ 22-42-68

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկհարկանի տուն առանց ներքին հարդարանքի Նոր Արեշ 31 փողոցում:
Հեռ. 45-59-99, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Վրացական փողոցում:
ՀԵՌ. 25-11-87, 58-18-41

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայրենական եւ արտասահմանյան կենցաղային էլեկտրական սարքավորումների նորոգում
Գյուլբենկյան (Կուտուզովի) 41

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ – ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 572. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 5.05.1997. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@